

Εβδομαδιαίο Δελτίο Οικονομικών Εξελίξεων

Διεύθυνση Οικονομικών Μελετών

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Εμπιστοσύνη, Δημοσιονομικός Χώρος και Μέτρα Στήριξης της Ελληνικής Οικονομίας 2020-2021

Παρά την επιδείνωση του οικονομικού κλίματος εξαιτίας του πανδημικού φαινομένου, η διατήρηση της πτωτικής δυναμικής των αποδόσεων των ελληνικών κρατικών τίτλων, από τον Μάιο 2020 (Γράφημα 1), υποδηλώνει ότι οι αγορές προεξοφλούν:

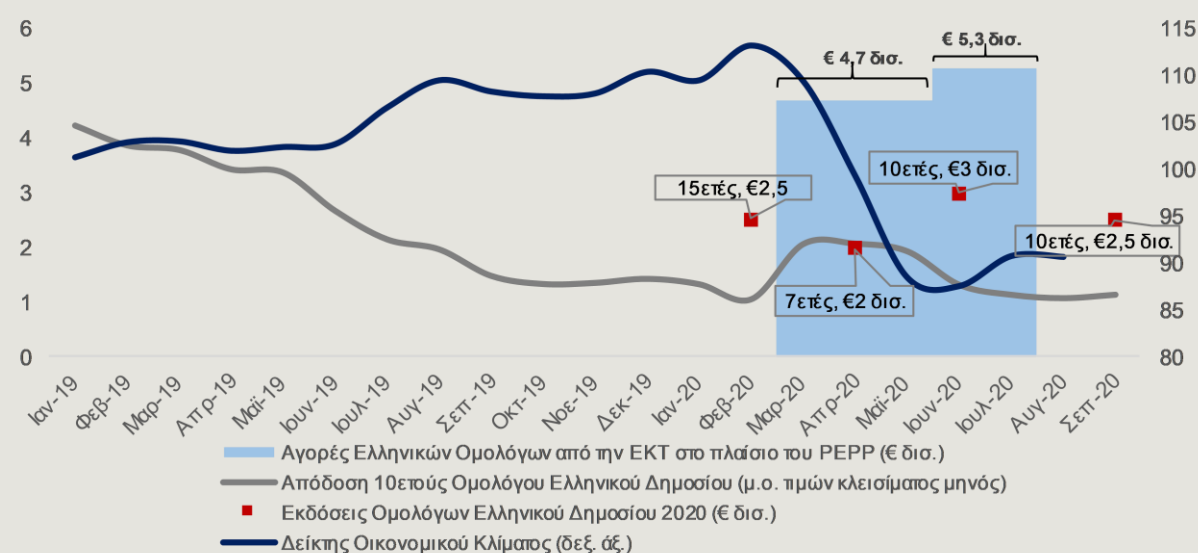
Πρώτον, την ανθεκτικότητα της Ελληνικής Οικονομίας έναντι του υφεσιακού shock, σε χρονικό ορίζοντα διετίας, η οποία ήδη ενισχύεται από τα μέτρα στήριξης για το χρονικό διάστημα 2020-2021,

Δεύτερον, την ενεργό στήριξή της από τη μη συμβατική νομισματική πολιτική που ασκεί η ΕΚΤ, μέσω των αγορών των ελληνικών τίτλων, στο πλαίσιο του νέου, Έκτακτου Προγράμματος Αγοράς Στοιχείων Ενεργητικού λόγω πανδημίας (PEPP),

Τρίτον, το ευνοϊκότερο profile του ελληνικού χρέους, αναφορικά με τις ακαθάριστες χρηματοδοτικές ανάγκες του ελληνικού δημοσίου για τα επόμενα δύο έτη, οι οποίες παραμένουν σε χαμηλά επίπεδα, τη μεγάλη περίοδο ωρίμανσης του χρέους, καθώς και το γεγονός ότι το μεγαλύτερο ποσοστό του αποτελείται, πλέον, από δάνεια σταθερού επιτοκίου,

Τέταρτον, το ισχυρό πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα που προσδοκείται να προκύψει, την επόμενη εξαετία, μέσω της απορρόφησης των κεφαλαίων του Ταμείου Ανάκαμψης, καθώς και των κονδυλίων από το ΕΣΠΑ 2021-2027 που είναι διαθέσιμα για την Ελλάδα.

Η ενίσχυση της εμπιστοσύνης των διεθνών αγορών στην Ελληνική Οικονομία εν μέσω πανδημίας

* Διαθέσιμα στοιχεία έως Ιούλιο 2020.

** Ο μέσος όρος της απόδοσης του Σεπ. 2020 αφορά τις ημερομηνίες από 1.9.2020 - 11.9.2020.

ΓΡΑΦΗΜΑ 1

Πηγή:
Bloomberg,
Ευρωπαϊκή
Κεντρική
Τράπεζα,
Οργανισμός
Διαχείρισης
Δημοσίου
Χρέους,
Ευρωπαϊκή
Επιτροπή

Σημειώσεις:

Εκτός από την καθοδική πορεία των αποδόσεων των ελληνικών κρατικών τίτλων, το κλίμα εμπιστοσύνης βελτιώθηκε και στο εσωτερικό, όπως φαίνεται από τη μικρή άνοδο του Δείκτη Οικονομικού Κλίματος, τον Ιούλιο και τον Αύγουστο, σε σχέση με την περίοδο του lockdown. Σημειώνεται δε, ότι ο εν λόγω δείκτης παραμένει σε υψηλότερο επίπεδο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία. Στο παρόν Δελτίο εξετάζεται η πορεία του αξιόχρεου της χώρας, κατά τη διάρκεια της νέας υφιστάμενης διαταραχής και διερευνάται η σημασία του δημοσιονομικού χώρου που δημιουργείται, για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό και την υλοποίηση των μέτρων στήριξης της Ελληνικής Οικονομίας, ένα σημαντικό μέρος των οποίων ανακοινώθηκε αυτήν την εβδομάδα στο πλαίσιο του πολιτικο-οικονομικού "Thessaloniki HELEXPO Forum".

Η αποκλιμάκωση των αποδόσεων και η συμμετοχή της χώρας μας στο PEPP αναμένεται να δώσουν πρόσθετη ευελιξία χρηματοδότησης της Ελληνικής Οικονομίας και να λειτουργήσουν επικουρικά στη διατήρηση του κόστους εξυπηρέτησης του ελληνικού δημοσίου χρέους σε χαμηλά επίπεδα. Εκτός από την ακολουθούμενη νομισματική πολιτική, μια πρόσθετη, ευνοϊκή παράμετρος για τα ελληνικά ομόλογα είναι η συμφωνία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το Σχέδιο Ανάκαμψης, σύμφωνα με το οποίο η Ελλάδα είναι από τις πλέον ωφελημένες χώρες, με βάση τα κεφάλαια που θα διατεθούν σε επιδοτήσεις και δάνεια ως ποσοστό του ΑΕΠ (17%). Η εξέλιξη αυτή αναμένεται επιπλέον να στηρίξει την αναπτυξιακή πορεία της Ελληνικής Οικονομίας από το επόμενο έτος.

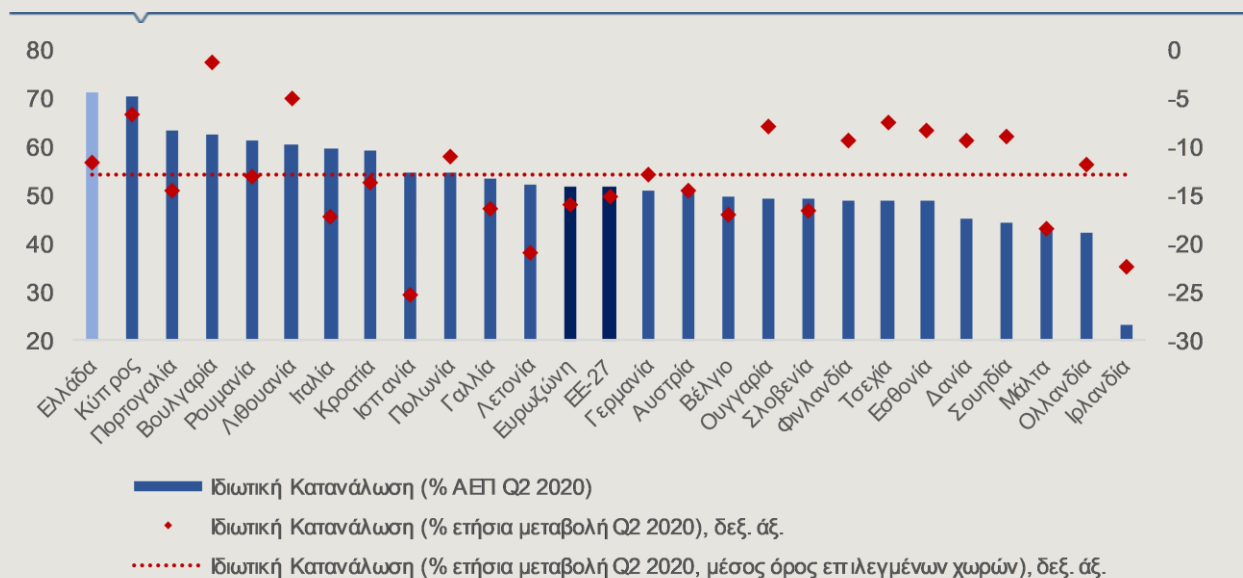
Η διαμόρφωση της απόδοσης του 10ετούς ελληνικού ομολόγου σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα διευκολύνει την εκδοτική δραστηριότητα του Ελληνικού Δημοσίου, επιτρέποντας τη διατήρηση των ταμειακών αποθεμάτων της χώρας σε ικανοποιητικό επίπεδο, μέσω των εκδόσεων ομολόγων. Τα αντληθέντα κεφάλαια από τις διεθνείς αγορές αναπληρώνουν τα κονδύλια που χρησιμοποιούνται από τα ταμειακά διαθέσιμα για τη χρηματοδότηση των δημοσιονομικών μέτρων στήριξης, έως ότου ξεκινήσει η εκταμίευση των πόρων από το Ταμείο Ανάκαμψης το 2021. Η μείωση του κόστους δανεισμού του Ελληνικού Δημοσίου οδηγεί σε διεύρυνση του δημοσιονομικού χώρου, ωστόσο, σε βραχυχρόνιο ορίζοντα, παραμένουν δύο σημαντικές προκλήσεις:

- *Πρώτον*, η διατήρηση της ρευστότητας της πραγματικής οικονομίας, μέσω της παροχής κρατικών εγγυήσεων, αλλά και μέσω κοινοτικών κονδυλίων.
- *Δεύτερον*, η μεγαλύτερη δημοσιονομική ευελιξία που θα βοηθήσει στη διασφάλιση των εισοδημάτων και των θέσεων εργασίας των απασχολούμενων που πλήττονται από την πανδημική κρίση.

Προς αυτή την κατεύθυνση, η Κυβέρνηση θεσμοθέτησε μια δέσμη νέων μέτρων για τη στήριξη των εισοδημάτων των εργαζομένων. Τούτο κρίνεται πολύ σημαντικό, καθώς η ενίσχυση της ιδιωτικής κατανάλωσης -η οποία αντιπροσωπεύει περίπου το 70% του ΑΕΠ (Γράφημα 2)- θα μπορούσε να αντισταθμίσει ένα μέρος της ζημίας που προκάλεσε η μεγαλύτερη του αναμενομένου μείωση της δραστηριότητας του τουριστικού κλάδου στην οικονομία, κατά τη διάρκεια του δεύτερου και τρίτου τριμήνου του έτους. Παράλληλα, τα εν λόγω μέτρα εκτιμάται ότι θα βελτιώσουν την εξασθενημένη καταναλωτική εμπιστοσύνη, η οποία με τη σειρά της θα ενισχύσει τον κλάδο του λιανικού εμπορίου.

Επιπρόσθετα, η Κυβέρνηση ανακοίνωσε πρόσφατα, στο πλαίσιο του πολιτικο-οικονομικού "Thessaloniki

Το μερίδιο της Ιδιωτικής Κατανάλωσης στο ΑΕΠ και η ετήσια μεταβολή του στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης το δεύτερο τρίμηνο του 2020

ΓΡΑΦΗΜΑ 2

HELEXPO Forum", το νέο οικονομικό πρόγραμμά της για τη στήριξη της Ελληνικής Οικονομίας. Το εν λόγω πρόγραμμα περιλαμβάνει μέτρα που αφορούν στη στήριξη της εργασίας, της ρευστότητας των επιχειρήσεων, των επενδύσεων και των εισοδημάτων. Συγκεκριμένα, προβλέπεται, μεταξύ άλλων, μείωση των ασφαλιστικών εισφορών από το επόμενο έτος, κατάργηση της εισφοράς αλληλεγγύης για τους μισθωτούς του ιδιωτικού τομέα, τους επαγγελματίες και τους αγρότες για το 2021, θεσμοθέτηση νέου προγράμματος επιδότησης 100 χιλιάδων νέων θέσεων εργασίας και κατάργηση του άμεσου φόρου ακινήτων (ΕΝΦΙΑ) για τα μικρότερα νησιά. Παράλληλα, επεκτείνεται το πρόγραμμα «Συν-Εργασία» έως το τέλος του 2020, ενεργοποιείται στο άμεσο χρονικό διάστημα ο τρίτος κύκλος ευνοϊκής χρηματοδότησης για τις επιχειρήσεις μέσω της «επιστρεπτέας προκαταβολής», αναβάλλεται έως το 2021 η υποχρέωση καταβολής ασφαλιστικών εισφορών και χρεών στην εφορία για τους απασχολούμενους σε κλάδους της οικονομίας που επηρεάστηκαν αρνητικά από την πανδημία, ενώ επεκτείνεται για έξι μήνες ο μειωμένος συντελεστής ΦΠΑ στις μεταφορές, στον καφέ, στα μη αλκοολούχα ποτά, στους κινηματογράφους και στις τουριστικές υπηρεσίες. Επιπρόσθετα, θεσπίζεται μέτρο υπεραποσβέσεων, ύψους 200%, για ψηφιακές και πράσινες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου, για το διάστημα 2021-2023, το οποίο αποτελεί ένα έμμεσο μέτρο μείωσης της εταιρικής φορολογίας και στοχεύει, παράλληλα, στην αύξηση της παραγωγικότητας των επιχειρήσεων. Τέλος, αναμένεται να πραγματοποιηθεί, μέχρι το τέλος του τρέχοντος έτους, η καταβολή αναδρομικών συντάξεων (Ευρώ 1,4 δισ. σε συνέχεια της απόφασης του Συμβουλίου της Επικρατείας και Ευρώ 460 εκατ. λόγω του νέου τρόπου υπολογισμού των συντάξεων).

Η Ύφεση ανά Τομέα της Ελληνικής Οικονομίας, κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2020

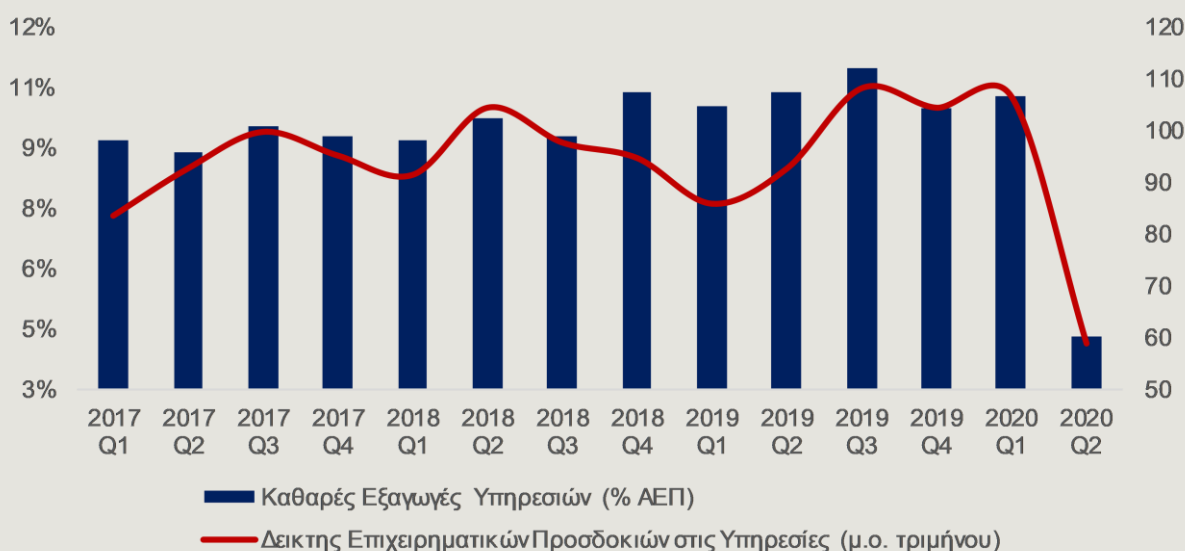
Όπως παρατηρείται στο Γράφημα 2, η ιδιωτική κατανάλωση στη χώρα μας αντιστοιχεί -σύμφωνα με τα στοιχεία του δεύτερου τριμήνου του έτους- σε 71% του ΑΕΠ που αποτελεί το υψηλότερο ποσοστό μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ-27). Παράλληλα, η ετήσια μείωση της ιδιωτικής κατανάλωσης, το δεύτερο τρίμηνο του 2020, κατά τη διάρκεια του οποίου ήταν σε εφαρμογή τα μέτρα περιορισμού της οικονομικής δραστηριότητας εξαιτίας της πανδημίας, ήταν ίση με 11,6%, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στην ΕΕ-27 διαμορφώθηκε σε -15,1%. Η τόνωση της ιδιωτικής κατανάλωσης που αναμένεται να προκύψει βραχυπρόθεσμα, ως αποτέλεσμα των μέτρων ενίσχυσης της ρευστότητας των επιχειρήσεων και της απασχόλησης που έχει θέσει σε εφαρμογή η Ελληνική Κυβέρνηση, εκτιμάται ότι θα μετριάσει την αναμενόμενη αρνητική μεταβολή του ΑΕΠ κατά το τρέχον έτος. Επιπλέον, η ενίσχυση της ιδιωτικής κατανάλωσης δύναται να αντισταθμίσει, εν μέρει, την προβλεπόμενη πτώση των καθαρών εξαγωγών, οι οποίες εξαρτώνται σημαντικά από τις χαμηλές επιδόσεις του τουρισμού.

Οι καθαρές εξαγωγές υπηρεσιών, ως ποσοστό του ΑΕΠ, σημείωσαν κατακόρυφη πτώση, το δεύτερο τρίμηνο του 2020, καθώς διαμορφώθηκαν σε 4,3%, έναντι 10,4%, το αντίστοιχο τρίμηνο του 2019 (Γράφημα 3). Σημειώνεται, δε, ότι το εν λόγω ποσοστό είναι το χαμηλότερο που έχει καταγραφεί σε δεύτερο τρίμηνο έτους από το 1998 (3,8%). Παράλληλα, επιδεινώθηκαν σημαντικά οι επιχειρηματικές προσδοκίες στον τομέα των υπηρεσιών, με το σχετικό δείκτη να έχει απωλέσει 34 μονάδες, το δεύτερο τρίμηνο του 2020, σε σύγκριση με το ίδιο διάστημα του 2019 και 48 μονάδες, αντίστοιχα, σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο.

Οι αρνητικές επιδόσεις του τομέα των υπηρεσιών, το δεύτερο τρίμηνο του 2020, σε σύγκριση με τους λοιπούς

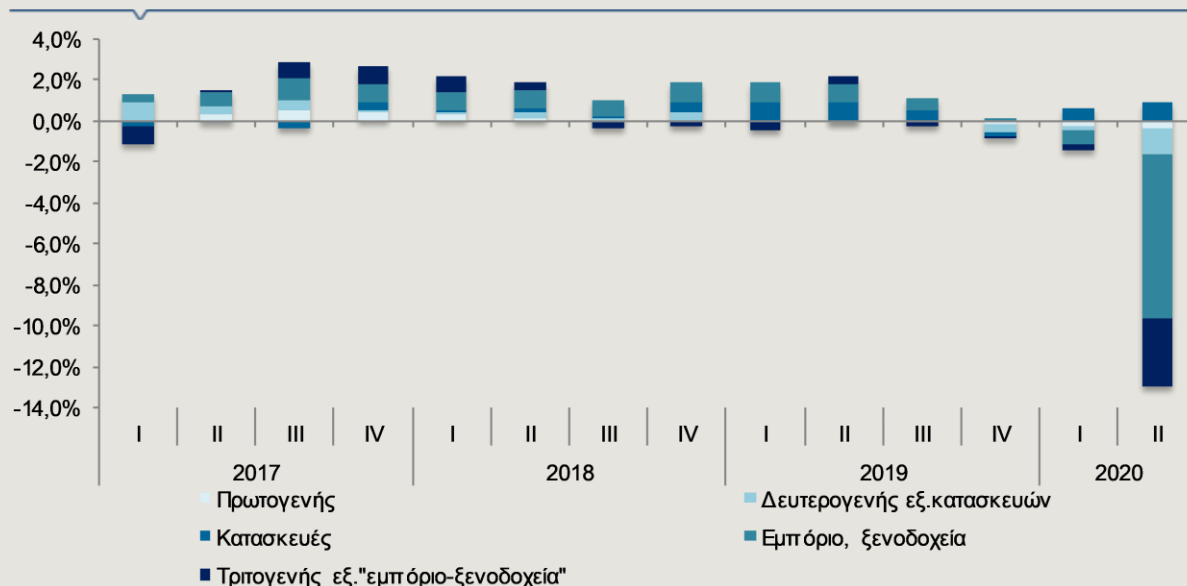
ΓΡΑΦΗΜΑ 3

Η κατακόρυφη πτώση των Καθαρών Εξαγωγών ως ποσοστό του ΑΕΠ και των Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες, το δεύτερο τρίμηνο του 2020

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ,
Ευρωπαϊκή
Επιτροπή

τομείς απεικονίζονται στο Γράφημα 4. Συγκεκριμένα, η αρνητική ετήσια μεταβολή της ΑΠΑ, κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2020, προήλθε πρωτίστως από τη μείωση της προστιθέμενης αξίας του τομέα των υπηρεσιών, ο οποίος συμμετέχει κατά 80% στη διαμόρφωσή της, ενώ οριακά αρνητικά συνέβαλαν τόσο ο πρωτογενής όσο και ο δευτερογενής τομέας. Πιο αναλυτικά, ο πρωτογενής τομέας, ο οποίος περιλαμβάνει τη γεωργία, τη δασοκομία και την αλιεία, σημείωσε πτώση της τάξης του 7,7%, σε σύγκριση με το δεύτερο τρίμηνο του 2019, συμβάλλοντας αρνητικά στη διαμόρφωση της ΑΠΑ, κατά 0,3 της εκατοστιαίας μονάδας. Επιπλέον, η συνολική συμβολή του τριτογενούς τομέα διαμορφώθηκε σε -11,3 ποσοστιαίες μονάδες, καθώς η προστιθέμενη αξία του κλάδου «εμπόριο-παροχή καταλύματος-εστίαση-μεταφορές» συρρικνώθηκε κατά 35,6%, σε ετήσια βάση, ενώ η ΑΠΑ των λοιπών υπηρεσιών κατέγραψε ετήσια πτώση 5,7%. Τέλος, ο δευτερογενής τομέας συνέβαλε κατά 0,4 της εκατοστιαίας μονάδας στη μείωση της ΑΠΑ, το δεύτερο τρίμηνο του 2020, σε σύγκριση με το ίδιο τρίμηνο του 2019, γεγονός που προέκυψε ως το συνδυαστικό αποτέλεσμα της αρνητικής συμβολής της βιομηχανίας (δευτερογενής τομέας εξαιρουμένων των κατασκευών) κατά 1,3 εκατοστιαία μονάδα και της θετικής συμβολής των κατασκευών κατά 0,9 της ποσοστιαίας μονάδας. Αξίζει να σημειωθεί ότι η ΑΠΑ των κατασκευών αυξήθηκε κατά 24,2%, σε ετήσια βάση, το δεύτερο τρίμηνο του έτους, έναντι ετήσιας αύξησης κατά 31,1%, το ίδιο τρίμηνο του 2019. Η εξέλιξη αυτή συμβαδίζει με την αύξηση των επενδύσεων σε κατασκευές, καθώς οι επενδύσεις σε κατοικίες σημείωσαν άνοδο κατά 34,5%, σε ετήσια βάση, το δεύτερο τρίμηνο του 2020, ενώ οι επενδύσεις σε λοιπές κατασκευές, αντίστοιχα, κατά 32%.

ΓΡΑΦΗΜΑ 4
Συμβολές των Τομέων στη Μεταβολή της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (ΑΠΑ)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

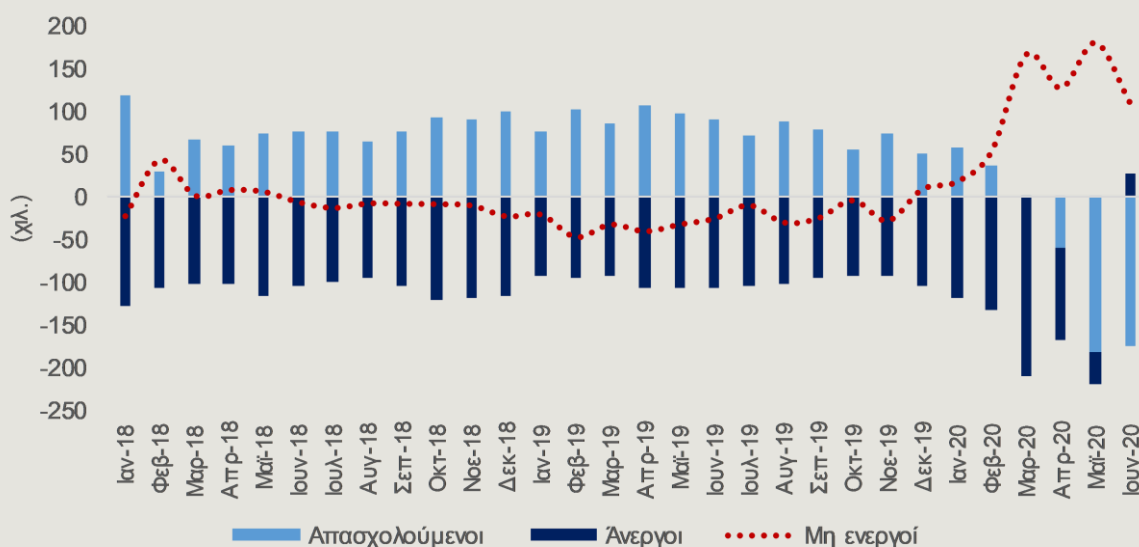
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΓΚΥΡΙΑ
Αγορά Εργασίας

Με βάση τα εποχικά προσαρμοσμένα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, ο αριθμός των απασχολούμενων, τον Ιούνιο, μειώθηκε κατά 4,4% ή 174,2 χιλ. άτομα, σε ετήσια βάση, ενώ ο αριθμός των ανέργων διαμορφώθηκε στις 836,6 χιλ., αυξημένος κατά 3,3%, σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του προηγούμενου έτους (Γράφημα 5). Σύμφωνα με τις διευκρινίσεις του Δελτίου Τύπου της ΕΛΣΤΑΤ, οι εργαζόμενοι που τέθηκαν σε αναστολή σύμβασης εργασίας εξακολουθούν να θεωρούνται απασχολούμενοι, αν η διάρκεια της αναστολής είναι μικρότερη από 3 μήνες ή αν λαμβάνουν περισσότερο από το 50% των αποδοχών τους.

Ως εκ τούτου, το ποσοστό της ανεργίας ανήλθε σε 18,3%, έναντι 17,1%, τον Ιούνιο 2019, ενώ, σε μηνιαία βάση, αυξήθηκε κατά μία εκατοστιαία μονάδα. Σημειώνεται ότι το αναθεωρημένο προς τα άνω ποσοστό της ανεργίας του Μαΐου διαμορφώθηκε σε 17,3%.

ΓΡΑΦΗΜΑ 5

Ετήσια Μεταβολή του Αριθμού Απασχολούμενων, Ανεργών και Οικονομικά Μη Ενεργού Πληθυσμού

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

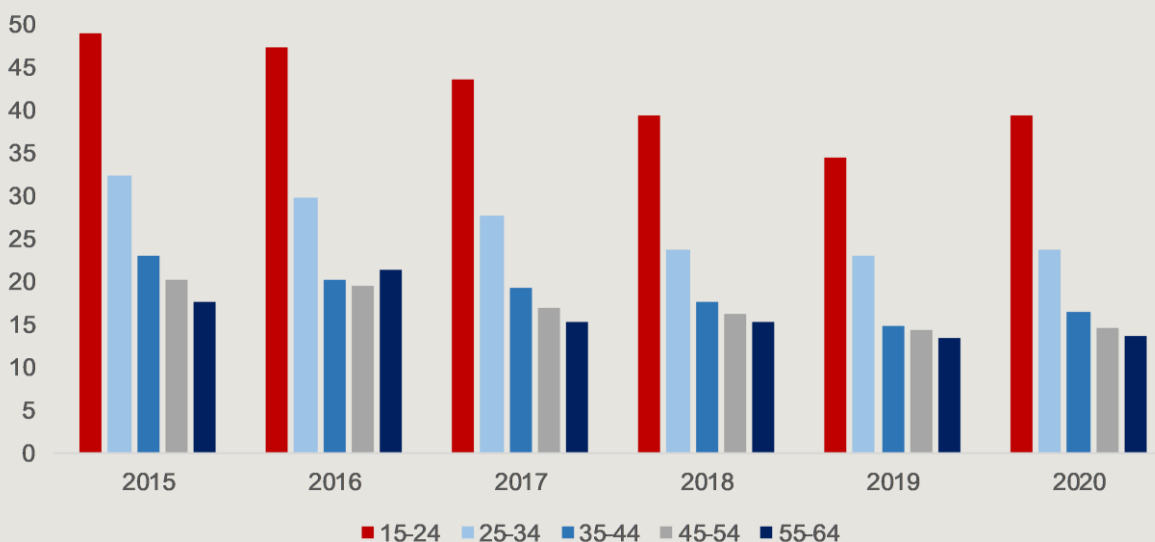
Τέλος, ο οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός αυξήθηκε κατά 108,7 χιλ. άτομα (Γράφημα 5), ή 3,4%, σε σύγκριση με τον Ιούνιο 2019, ενώ μειώθηκε, σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα κατά 72,2 χιλ. άτομα. Επισημαίνεται ότι η αύξηση του οικονομικά μη ενεργού πληθυσμού, σε ετήσια βάση, που παρατηρείται από τον Μάρτιο οφείλεται, σε σημαντικό βαθμό, στη μετακίνηση άνεργων προς τον οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό, καθώς λόγω της πανδημίας COVID-19 και των περιοριστικών μέτρων που ήταν σε ισχύ, αρκετά άτομα που αναζητούσαν εργασία δήλωσαν ότι δεν είναι άμεσα διαθέσιμα να εργαστούν.

Όσον αφορά στα επιμέρους χαρακτηριστικά της αγοράς εργασίας, ως προς την ηλικία, το φύλο και τη γεωγραφική διάρθρωση, αυτά έχουν ως ακολούθως:

Άνοδο σημείωσαν, σε ετήσια βάση, τον Ιούνιο, τα ποσοστά της ανεργίας σε όλες τις ηλικιακές ομάδες έως 64 ετών (Γράφημα 6), με τη μεγαλύτερη αύξηση να καταγράφεται στην κατηγορία 15-24 (+4,9 μονάδες). Συγκεκριμένα, το ποσοστό της ανεργίας, στους νέους 15-24 ετών, διαμορφώθηκε σε 39,3%, το οποίο εξακολουθεί να είναι το υψηλότερο που παρατηρείται μεταξύ των ηλικιακών ομάδων. Επιπλέον, η ανεργία ανήλθε σε 16,3% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού, σε άτομα ηλικίας 35-44 ετών, έναντι 14,8%, τον Ιούνιο 2019. Ηπιότερη αύξηση κατέγραψε το ποσοστό της ανεργίας στις λοιπές ηλικιακές ομάδες, κατά 0,7 της ποσοστιαίας μονάδας στην κατηγορία 25-34 και κατά 0,2, αντίστοιχα, στους άνω των 45 ετών. Σε σύγκριση με τον Ιούνιο 2015, έτος κατά το οποίο η ανεργία στη χώρα βρισκόταν σε ιδιαίτερα υψηλό επίπεδο, τα ποσοστά της ανεργίας όλων των ηλικιακών ομάδων ήταν χαμηλότερα, το φετινό Ιούνιο, με τη μεγαλύτερη πτώση να έχει σημειωθεί στην κατηγορία 15-24 ετών (-9,5 μονάδες).

ΓΡΑΦΗΜΑ 6

Ποσοστό (%) ανεργίας κατά ηλικιακή ομάδα, Ιούνιος, 2015-2020

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Παρά το γεγονός ότι η ανεργία των ανδρών κατέγραψε άνοδο, τον Ιούνιο, σε ετήσια βάση, κατά 2,3 ποσοστιαίες μονάδες, η ανεργία μεταξύ των γυναικών εξακολουθεί να είναι υψηλότερη. Συγκεκριμένα, το ποσοστό της ανεργίας των ανδρών διαμορφώθηκε σε 16,1%, έναντι 13,8%, τον Ιούνιο του προηγούμενου έτους, ενώ η ανεργία των γυναικών ανήθε σε 21,1%, οριακά μειωμένη, σε ετήσια βάση, κατά 0,2 της ποσοστιαίας μονάδας,

Αναφορικά με τη γεωγραφική διάρθρωση κατά αποκεντρωμένη διοίκηση, τα ποσοστά της ανεργίας στα Νησιά του Αιγαίου και στην Κρήτη παρέμειναν, τον Ιούνιο, σε υψηλά επίπεδα, για τρίτο διαδοχικό μήνα, αν και σημείωσαν πτώση, σε σύγκριση με τον Μάιο. Συγκεκριμένα, το ποσοστό της ανεργίας στα νησιά του Αιγαίου διαμορφώθηκε σε 28,6% τον Ιούνιο, από 28,9%, τον προηγούμενο μήνα, ενώ στην Κρήτη μειώθηκε κατά 1,2 ποσοστιαία μονάδα (20,9%, τον Ιούνιο, από 22,1%, τον Μάιο). Το ποσοστό της ανεργίας στα νησιά του Αιγαίου, τον Ιούνιο, ήταν το υψηλότερο που σημειώθηκε μεταξύ των αποκεντρωμένων διοικήσεων, ενώ το χαμηλότερο καταγράφηκε στην Αττική (14%). Στις υπόλοιπες αποκεντρωμένες διοικήσεις, τα ποσοστά της ανεργίας διαμορφώθηκαν ως εξής: Ήπειρος-Δυτική Μακεδονία 18,4% Μακεδονία-Θράκη 20,5%, Πελοπόννησος-Δυτική Ελλάδα-Νησιά Ιονίου 18,8%, Θεσσαλία-Στερεά Ελλάδα 19,5%.

Επιπρόσθετα, σύμφωνα με τα πρόσφατα στοιχεία του πληροφοριακού συστήματος Εργάνη (Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων), κατά το μήνα Αύγουστο, καταγράφηκε αύξηση της μισθωτής απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα, καθώς σημειώθηκε θετικό ισοζύγιο προσλήψεων-αποχωρήσεων, κατά 4.342 θέσεις εργασίας, έναντι 3.111, αντίστοιχα, τον Αύγουστο 2019. Συνολικά το πρώτο οκτάμηνο του έτους, το ισοζύγιο ροών απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα διαμορφώθηκε σε 115.647 θέσεις εργασίας που αποτελεί τη χαμηλότερη επίδοση της περιόδου Ιανουαρίου-Αυγούστου από το 2014. Η εξέλιξη αποδίδεται στις λιγότερες εποχικές προσλήψεις που πραγματοποιήθηκαν, κατά το χρονικό διάστημα Μαρτίου-Μαΐου, σε κλάδους οικονομικής δραστηριότητας που σχετίζονται με τον τουρισμό, εξαιτίας της έλευσης της πανδημίας του COVID-19.

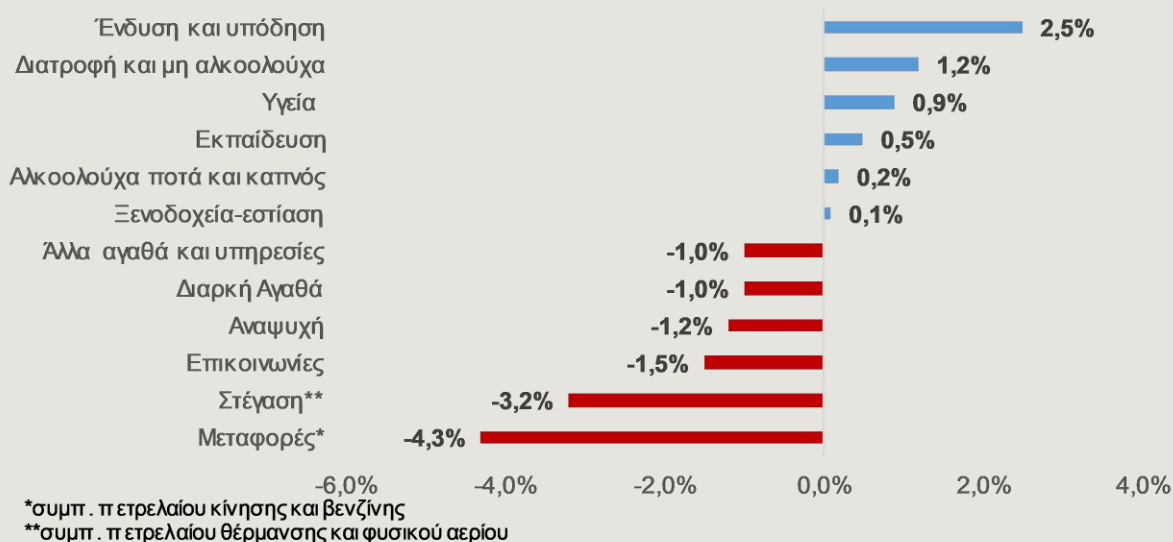
Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΤΚ) και Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (Εν.ΔΤΚ)

Ο Γενικός Δείκτης Τιμών Καταναλωτή, τον Αύγουστο, ήταν μειωμένος κατά 1,9%, σε σύγκριση με τον Αύγουστο 2019, ενώ μειώθηκε κατά 0,6%, σε σχέση με τον Ιούλιο. Επιπλέον, ο δομικός πληθωρισμός, δηλαδή ο πληθωρισμός, εξαιρουμένων των καυσίμων, των τροφίμων, των ποτών και του καπνού¹, διαμορφώθηκε, τον Αύγουστο, στο -1,4%.

Όσον αφορά στις ομάδες αγαθών και υπηρεσιών, τον Αύγουστο, η πλειονότητά τους κατέγραψε αρνητικό ρυθμό ετήσιας μεταβολής, με τις μεγαλύτερες μειώσεις να σημειώνονται στις «Μεταφορές» (-8,5%), στη «Στέγαση» (-4,5%) και στις «Επικοινωνίες» (-2,1%). Αντίθετα, άνοδος καταγράφηκε στις κατηγορίες «Ένδυση και υπόδηση» (+2,8%), «Διατροφή και μη αλκοολούχα ποτά» (+1,9%), «Εκπαίδευση» (+0,6%) και «Αλκοολούχα ποτά και καπνός» (+0,3%).

ΓΡΑΦΗΜΑ 7

Ετήσιες Μεταβολές Ομάδων Αγαθών και Υπηρεσιών Εθνικός ΔΤΚ, Ιανουάριος-Αύγουστος 2020

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

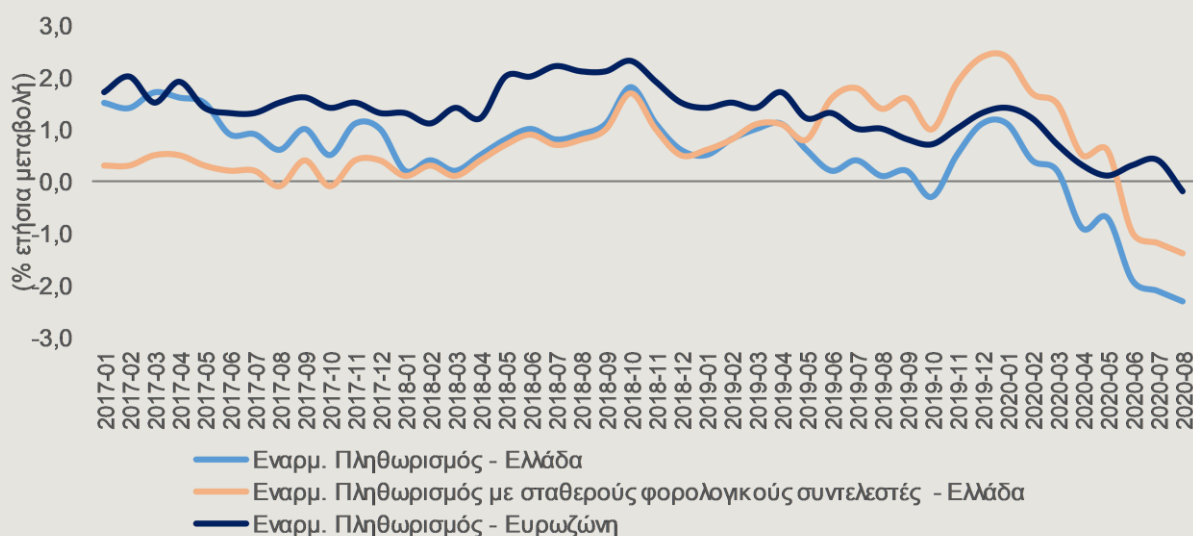
Ο ΔΤΚ μειώθηκε, το διάστημα Ιανουαρίου-Αυγούστου, κατά 0,9%, σε σύγκριση με το αντίστοιχο περυσινό διάστημα, λόγω της αδύναμης ζήτησης και των χαμηλότερων τιμών του πετρελαίου. Οι αποπληθωριστικές πιέσεις ήταν εντονότερες στις «Μεταφορές» (-4,3%) και στη «Στέγαση» (-3,2%), ενώ, αντίθετα, τη μεγαλύτερη άνοδο κατέγραψαν οι τιμές στις κατηγορίες «Ένδυση και υπόδηση» (+2,5%) και «Διατροφή και μη αλκοολούχα ποτά» (+1,2%) (Γράφημα 7). Σημειώνεται ότι, κατά το διάστημα Ιανουαρίου-Αυγούστου του 2019, ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή είχε παρουσιάσει ετήσια άνοδο κατά 0,4%.

Επιπλέον, ο Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΕνΔΤΚ)² μειώθηκε κατά 2,3%, σε ετήσια βάση, τον Αύγουστο, ενώ ο Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή με Σταθερούς Φόρους (ΕνΔΤΚ-ΣΦ) παρουσίασε πτώση κατά 1,4%, σε σύγκριση με τον Αύγουστο 2019 (Γράφημα 8). Ο μέσος ΕνΔΤΚ, τη χρονική περίοδο Ιανουαρίου-Αυγούστου, υποχώρησε κατά 0,8%, σε ετήσια βάση, ενώ ο μέσος ΕνΔΤΚ-ΣΦ αυξήθηκε, αντίστοιχα, κατά 0,4%. Όπως παρατηρείται στο γράφημα, από τον Ιούνιο 2019, ο ΕνΔΤΚ-ΣΦ σημειώνει υψηλότερες ετήσιες μεταβολές συγκριτικά με τον ΕνΔΤΚ, καθώς στον εν λόγω δείκτη δεν έχουν ληφθεί υπόψη οι μειώσεις στην έμμεση φορολογία, δηλαδή στην εστίαση και στα επεξεργασμένα είδη διατροφής, καθώς και στην ενέργεια (ηλεκτρισμός, φυσικό αέριο). Κατά το τελευταίο εξάμηνο, ωστόσο, παρατηρείται πτώση του ρυθμού μεταβολής και των δύο δεικτών, γεγονός που αποδίδεται στην περιορισμένη οικονομική δραστηριότητα, λόγω της πανδημίας COVID-19.

Σημειώνεται ότι πτωτικές τάσεις, από το ξέσπασμα της πανδημικής κρίσης και μετά, παρατηρήθηκαν και στον ΕνΔΤΚ της Ευρωζώνης, ο οποίος, σύμφωνα με την αρχική εκτίμηση της Eurostat, υποχώρησε, τον Αύγουστο, κατά 0,2%, έναντι +0,4%, τον Ιούλιο, καταγράφοντας αρνητικό πρόσημο για πρώτη φορά από τα μέσα του 2016. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, στις πρόσφατα δημοσιευθείσες μακροοικονομικές της προβλέψεις, αναμένει έντονη υποχώρηση του εναρμονισμένου πληθωρισμού της Ευρωζώνης, από 1,2% το 2019, στο 0,3%, το 2020 και αύξηση στο 1%, το 2021 (ECB, staff macroeconomic projections for the euro area, September 2020).

ΓΡΑΦΗΜΑ 8

Η εξέλιξη του ΕνΔΤΚ σε Ελλάδα και Ευρωζώνη και ο εναρμονισμένος πληθωρισμός με σταθερούς φορολογικούς συντελεστές στη χώρα μας

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Eurostat

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ
Η πορεία του ευρώ στην εποχή της πανδημίας
Οι παράγοντες που συνέβαλαν στην ενίσχυση του ευρώ το 2020

Το ευρώ, μετά από μια δεκαετία προετοιμασιών, καθιερώθηκε, την 1η Ιανουαρίου 1999, ως διεθνές νόμισμα, χωρίς, ωστόσο, να κατορθώσει να θέσει υπό αμφισβήτηση την υπεροχή του δολαρίου ΗΠΑ. Το ευρώ, τα πρώτα τρία χρόνια της παρουσίας του, χρησιμοποιούνταν αποκλειστικά για λογιστικούς σκοπούς και

ηλεκτρονικές πληρωμές, ενώ, από την 1η Ιανουαρίου 2002, εισήλθε σε φυσική κυκλοφορία σε 12 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όταν ξέσπασε η κρίση δημοσίου χρέους στη Ζώνη του Ευρώ, η αξιοπιστία του ευρωπαϊκού νομίσματος δέχτηκε ένα ισχυρό πλήγμα, καθώς, όπως αποδείχτηκε στην πορεία, τα εργαλεία διαχείρισης και επίλυσης κρίσεων ήταν υποτυπώδη, λόγω της έλλειψης ενός κατάλληλου θεσμικού πλαισίου, με αποτέλεσμα στην περίοδο 2010-2015 να απωλέσει μέχρι και το 29% της αξίας του έναντι του δολαρίου ΗΠΑ (Γράφημα 9).

Ωστόσο, με την εξάπλωση της νόσου COVID-19, από τις αρχές του 2020, η αντίδραση του ευρώ θα μπορούσε να χαρακτηριστεί απρόσμενη. Παρότι το σύννηθες είναι, σε περιόδους οικονομικών ή γεωπολιτικών διαταραχών οι συμμετέχοντες στις αγορές να στρέφονται στο δολάριο ΗΠΑ, καθώς παραδοσιακά αποτελεί καταφύγιο ασφάλειας και ρευστότητας, στη συγκεκριμένη περίπτωση άρχισε να παρατηρείται αλλαγή τάσης και αύξηση της ζήτησης για το ευρώ. Υπενθυμίζεται ότι, στην περίπτωση της κατάρρευσης της Lehman Brothers (2008), η οποία σε ένα βαθμό αποτελούσε εσωτερικό πρόβλημα των Ηνωμένων Πολιτειών, το δολάριο είχε ενισχυθεί έναντι των βασικότερων νομισμάτων, συμπεριλαμβανομένου και του ευρώ. Στις 10 Σεπτεμβρίου 2020, το ευρώ διαπραγματευόταν κοντά σε υψηλό περίπου 2,5 ετών έναντι του δολαρίου ΗΠΑ, καθώς στην Ευρωπαϊκή Ένωση τα μέτρα κοινωνικής αποστασιοποίησης συνέβαλαν σε σημαντικό βαθμό στον περιορισμό της εξάπλωσης του κορωνοϊού, ενώ, παράλληλα, ελήφθησαν μέτρα για την ενίσχυση των ασθενέστερων οικονομιών της. Αντίθετα, η ανομοιογενής πρόοδος στον τρόπο περιορισμού της εξάπλωσης της νόσου στις Ηνωμένες Πολιτείες και οι επιπτώσεις της στην οικονομική ανάκαμψη επιβάρυναν τη δυναμική του δολαρίου. Η τελευταία, άλλωστε, αποτυπώνεται στην πορεία του σταθμισμένου δείκτη DXY του χρηματιστηρίου παραγώγων του Intercontinental Exchange-ICE, ο οποίος καταγράφει τη συμπεριφορά του δολαρίου έναντι ενός καλάθιού νομισμάτων χωρών-εμπορικών εταίρων των ΗΠΑ. Συγκεκριμένα, ο δείκτης έχει υποχωρήσει κατά 3,4%, από την αρχή του έτους, ενώ διαμορφώνεται στο χαμηλότερο επίπεδο από τον Μάιο 2018. Ωστόσο, δεν αποκλείεται η ενίσχυση του ευρώ να αποδίδεται στο ότι απλά οι συμμετέχοντες στις αγορές εκτιμούν ότι θα υπάρξει γενικά αποδυνάμωση του δολαρίου και όχι βελτίωση των οικονομικών προοπτικών στη Ζώνη του Ευρώ. Άλλωστε, η απόφαση της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ να μειώσει φέτος το βασικό της επιτόκιο στο μηδέν είχε ως αποτέλεσμα να μειωθεί η επιτοκιακή διαφορά μεταξύ του δολαρίου και των άλλων νομισμάτων, καθιστώντας το δολάριο λιγότερο ελκυστικό.

Ικανοποιεί και σε πιο βαθμό το ευρώ, τα κριτήρια του διεθνούς νομίσματος;

Το ευρώ αποτελεί ήδη το δεύτερο πιο σημαντικό διεθνές νόμισμα στον κόσμο, μετά το δολάριο ΗΠΑ. Τι είναι, όμως, αυτό που καθορίζει ένα νόμισμα ως διεθνές; Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία (Maggiore M., Neiman B., and Schreger J. (2019), "The Rise of the Dollar and Fall of the Euro as International Currencies", American Economic Review P&P), προκειμένου ένα νόμισμα να αποκτήσει το χαρακτηρισμό του διεθνούς νομίσματος απαιτείται να πληρούνται τα ακόλουθα τέσσερα βασικά κριτήρια:

Πρώτον, να χρησιμοποιείται σε εκδόσεις ομολόγων και δανείων.

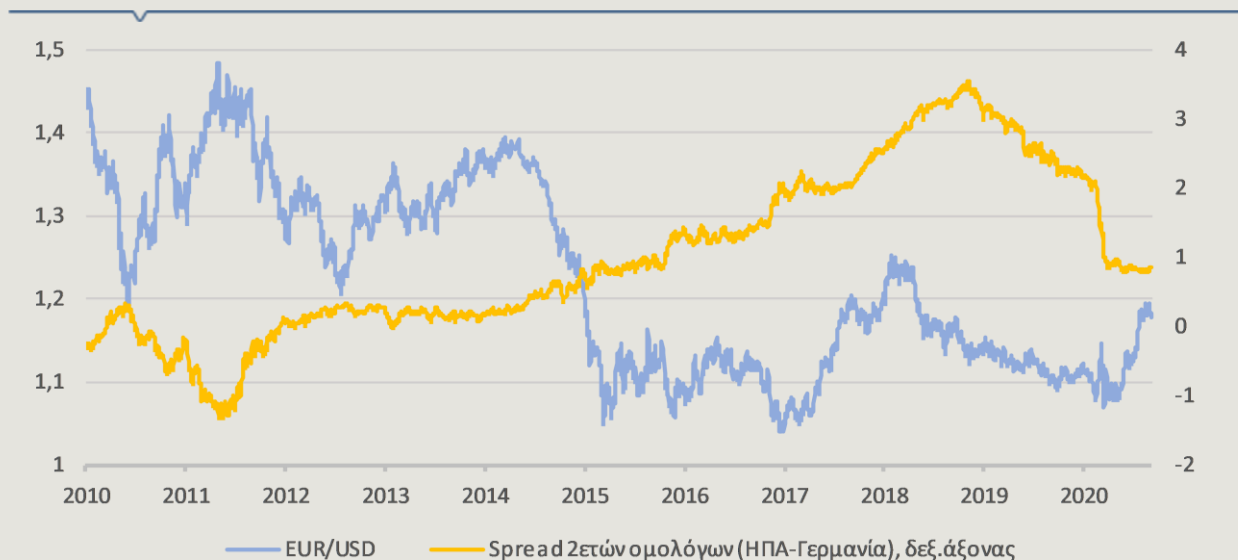
Δεύτερον, να χρησιμοποιείται στο διεθνές εμπόριο.

Τρίτον, να έχει σημαντικό όγκο συναλλαγών στις αγορές συναλλάγματος.

Τέτατον, να αποτελεί αποθεματικό νόμισμα μίας κεντρικής τράπεζας.

ΓΡΑΦΗΜΑ 9

Η εξέλιξη της ισοτιμίας ευρώ-δολαρίου σε συνδυασμό με την επιτοκιακή διαφορά ΗΠΑ-ΖΕ

Πηγή:
Bloomberg

Όσον αφορά στο πρώτο κριτήριο, κρίνεται απαραίτητη η αύξηση της προσφοράς ασφαλών περιουσιακών στοιχείων σε ευρώ. Άλλωστε, οι χώρες της Ζώνης του Ευρώ, προκειμένου να περιορίσουν τις επιπτώσεις του COVID-19 στην πραγματική οικονομία, έχουν αυξήσει τον αριθμό των ομολογιακών εκδόσεων τους τελευταίους μήνες. Παράλληλα, με το νέο πρόγραμμα αγορών περιουσιακών στοιχείων, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) έχει διασφαλίσει ότι τα κρατικά ομόλογα της Ζώνης του Ευρώ θα διατηρήσουν το καθεστώς του ασφαλούς περιουσιακού στοιχείου. Επιπρόσθετα, η πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να εκδώσει χρέος της Ευρωπαϊκής Ένωσης έως Ευρώ 750 δισ. για τη χρηματοδότηση του σχεδίου ανάκαμψης αυξάνει, επίσης, την προσφορά κοινών ευρωπαϊκών ασφαλών περιουσιακών στοιχείων. Ωστόσο, είναι απαραίτητο να εξασφαλιστεί μια ισχυρή ανάκαμψη για όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκειμένου να καταστεί η Ζώνη του Ευρώ ένας ελκυστικός προορισμός για επενδύσεις. Μια ισχυρή ανάκαμψη θα συμβάλει στη διατήρηση ή ακόμη και στη βελτίωση της προσφοράς ασφαλών περιουσιακών στοιχείων, καθώς η ανάπτυξη είναι μείζονος σημασίας για τη βιωσιμότητα του χρέους.

Όσον αφορά στο δεύτερο κριτήριο, πρέπει να υπάρξει περαιτέρω χρήση του ευρώ στο διεθνές εμπόριο σε στρατηγικούς τομείς, όπως τρόφιμα, αεροσκάφη, μεταφορές και ενέργεια. Αξίζει να τονιστεί ότι πάνω από το 80% των εισαγωγών ενέργειας στη Ζώνη του Ευρώ αποτιμάται και καταβάλλεται σε δολάρια ΗΠΑ. Στην κατεύθυνση προώθησης του ευρώ στις διεθνείς συναλλαγές, η Ευρωπαϊκή Ένωση, το τελευταίο διάστημα, προσπαθεί να εισαγάγει περαιτέρω τη χρήση του ευρώ στις συμβάσεις ενέργειας.

Όσον αφορά στο τρίτο κριτήριο, σύμφωνα με την τελευταία τριετή έκθεση της Τράπεζας Διεθνών Διακανονισμών (Απρίλιος 2019), ο όγκος των συναλλαγών σε δολάριο, στις αγορές συναλλάγματος, υπερτερούσε πάνω από 2,5 φορές του αντίστοιχου σε ευρώ.

Τέλος, όσον αφορά στο τέταρτο κριτήριο, το ευρώ, σύμφωνα με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (Currency Composition of Official Foreign Exchange Reserves-COFER), το πρώτο τρίμηνο του 2020, αποτελούσε το 20% των συναλλαγματικών αποθεματικών των κεντρικών τραπεζών, ενώ το δολάριο το 62%. Σημειώνεται ότι, στο τέλος του 2007, τα αντίστοιχα ποσοστά ήταν 23% και 67%, αντίστοιχα.

Το ευρώ, από την ημέρα εισαγωγής του, έχει σημειώσει σημαντική πρόοδο στην κάλυψη των προαναφερθέντων κριτηρίων, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν υπάρχει περιθώριο για περαιτέρω βελτιώσεις, εάν το ζητούμενο είναι να υπερκεράσει το δολάριο.

Μπορεί η εμβάθυνση της ONE να ενισχύσει την ελκυστικότητα του ευρώ;

Η πανδημική κρίση του COVID-19 έδωσε μια νέα ώθηση στο επιχείρημα ότι το ενιαίο νόμισμα αξίζει ένα μεγαλύτερο διεθνή ρόλο. Άλλωστε, στις 5 Δεκεμβρίου 2018, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε ανακοινώσει επίσημα μια πρωτοβουλία για τη βελτίωση της διεθνούς θέσης του ευρώ (Towards a stronger international role of the euro COM (2018) 796/4). Αυτή η πρόταση βασίστηκε στη δυνατότητα επίτευξης μιας πληρέστερης Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ONE).

Ο μόνος τρόπος για να μπορέσει το ευρώ να διαδραματίσει ένα σημαντικό διεθνή ρόλο είναι μέσω της βελτίωσης του θεσμικού πλαισίου της ONE. Ιστορικά διαπιστώνεται ότι οι χώρες με ισχυρά νομίσματα διακρίνονται για την ισχυρή τους οικονομία, τους υψηλούς αναπτυξιακούς ρυθμούς, την ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων, την πολιτική σταθερότητα, την προσφορά ασφαλών περιουσιακών στοιχείων, τις ανεπτυγμένες χρηματοπιστωτικές αγορές και τη σημαντική στρατιωτική τους δύναμη. Η ONE, στην παρούσα συγκυρία, δεν πληροί όλα αυτά τα κριτήρια. Με δεδομένο ότι η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) δεν μπορεί να ασκεί διευκολυντική πολιτική σε μακροπρόθεσμη βάση, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι σημερινές προκλήσεις κρίνεται αναγκαία η εμβάθυνση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και η βελτίωση της αρχιτεκτονικής της ONE. Η νομισματική πολιτική απαιτεί ότι η ΕΚΤ θα υποστηρίξει το διεθνή ρόλο του ευρώ με στόχο τη διαφύλαξη των συνθηκών ρευστότητας στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Η διαχείριση ενός παγκόσμιου νομίσματος προϋποθέτει, επίσης, την παροχή ρευστότητας σε ξένες κεντρικές τράπεζες, μέσω γραμμών ανταλλαγής (swap) και γερο σε περιόδους αβεβαιότητας. Η ΕΚΤ έχει ήδη ενεργοποιήσει ορισμένα από αυτά από την έναρξη της πανδημίας.

Σωστά οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης θεωρούν ότι το status quo του δολαρίου διευκόλυνε τις Ηνωμένες Πολιτείες να αντιμετωπίσουν καλύτερα την οικονομική διαταραχή που προκάλεσε η υγειονομική κρίση της νόσου COVID-19. Οι ΗΠΑ επωφελήθηκαν από την «προνομιακή υπεροχή» του δολαρίου και της ικανότητας αξιοποίησης των κεφαλαιαγορών για τη χρηματοδότηση των δημοσίων δαπανών τους με χαμηλό κόστος, παρά το υψηλό κρατικό χρέος. Παράλληλα, ο κυρίαρχος ρόλος του δολαρίου στο παγκόσμιο εμπόριο προστάτευσε την οικονομία των ΗΠΑ από την ανατίμηση που συνήθως επιφέρει το καθεστώς του ασφαλούς καταφυγίου.

Οι δυνατότητες του ευρώ ως διεθνές νόμισμα δεν έχουν αξιοποιηθεί πλήρως μέχρι σήμερα, ενώ δεν έχουν επωφεληθεί όλες οι χώρες της Ζώνης του Ευρώ από το προνόμιο του χαμηλότερου κόστους δανεισμού στις διεθνείς κεφαλαιαγορές, ειδικά σε περιόδους αυξημένης απροθυμίας ανάληψης επενδυτικού κινδύνου. Συνήθως, όταν συμβαίνουν οικονομικές διαταραχές, οι επιπτώσεις τους γίνονται αισθητές ασύμμετρα. Η κατανομή τυχόν ωφελειών από το διεθνή ρόλο του ευρώ στρέφεται σε λίγες χώρες και συγκεκριμένα σε αυτές που εκδίδουν χρεόγραφα που οι επενδυτές θεωρούν ασφαλή περιουσιακά στοιχεία. Στις διεθνείς αγορές εναπόκειται να αποφασίσουν ποια νομίσματα θα χρησιμοποιούν περισσότερο. Ωστόσο, αν ενισχυθεί περαιτέρω η χρήση του ευρώ στις διεθνείς αγορές, τότε η επιλογή του ως του περισσότερου διαδεδομένου διεθνούς νομίσματος θα καταστεί ελκυστικότερη.

ΗΠΑ

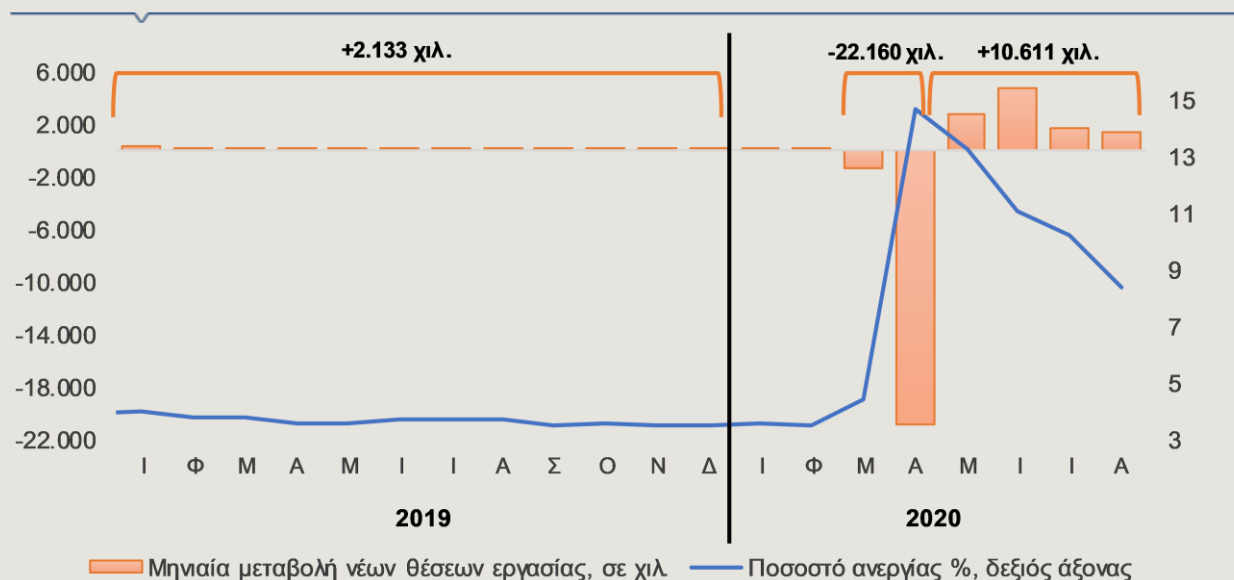
Αγορά Εργασίας

Το ποσοστό της ανεργίας (εποχικά προσαρμοσμένα στοιχεία) υποχώρησε, τον Αύγουστο, στο 8,4% (13,6 εκατ. άνεργοι), από 10,2%, τον Ιούλιο. Πρόκειται για τον τέταρτο διαδοχικό μήνα που η βελτίωση της αγοράς εργασίας ήταν μεγαλύτερη των εκτιμήσεων της αγοράς. Η μείωση του ποσοστού της ανεργίας αποδόθηκε τόσο στην επανεκκίνηση της οικονομικής δραστηριότητας, από τις αρχές Μαΐου, όσο και σε κυβερνητικά μέτρα, όπως το “Paycheck Protection Program”, ένα πρόγραμμα που παρέχει χρηματοδότηση σε μικρές επιχειρήσεις προκειμένου να διατηρήσουν τις θέσεις απασχόλησης. Ωστόσο, το ποσοστό της ανεργίας είναι κατά 4,9 ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερο (7,8 εκατ. περισσότεροι άνεργοι) από αυτό του Φεβρουαρίου, πριν δηλαδή το ξέσπασμα της πανδημικής κρίσης. Επιπλέον, πρόκειται για ένα από τα υψηλότερα ποσοστά της ανεργίας που έχει καταγραφεί στα χρονικά της έρευνας (από τον Ιανουάριο 1948), με τα υψηλότερα ποσοστά να έχουν σημειωθεί το διάστημα Απριλίου-Ιουνίου. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι, μέχρι το ξέσπασμα της πανδημικής κρίσης, το υψηλότερο ποσοστό της ανεργίας είχε καταγραφεί τους τελευταίους δύο μήνες του 1982 (10,8%), ενώ, κατά τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008-2009, το υψηλότερο ποσοστό είχε καταγραφεί τον Οκτώβριο 2009 (10%).

Όσον αφορά στα επιμέρους χαρακτηριστικά, η ανεργία στους νέους, ηλικίας 16-19 ετών, διαμορφώθηκε στο 16,1%, τον Αύγουστο, έναντι 19,3%, τον προηγούμενο μήνα, ενώ, στους άνδρες και στις γυναίκες, άνω των 20 ετών, υποχώρησε σε 8% και 8,4%, αντίστοιχα, από 9,4% και 10,5%. Αναφορικά με το επίπεδο εκπαίδευσης, το χαμηλότερο ποσοστό της ανεργίας εξακολουθεί να εμφανίζεται στους κατόχους πανεπιστημιακού τίτλου (5,3%, έναντι 6,7%, τον Ιούλιο), ενώ το υψηλότερο στους μη έχοντες απολυτήριο λυκείου (12,6%, έναντι 15,4%, τον Ιούλιο). Επιπλέον, τον Αύγουστο, δημιουργήθηκαν περίπου 1,4 εκατ. νέες θέσεις απασχόλησης στην οικονομία των ΗΠΑ, έναντι 1,7 εκατ. νέων θέσεων, τον Ιούλιο. Οι νέες θέσεις δημιουργήθηκαν κυρίως στο δημόσιο τομέα (344 χιλ., εκ των οποίων οι 238 χιλ. αφορούν προσωλίες προσωρινού χαρακτήρα που σχετίζονται με την πραγματοποίηση της απογραφής του πληθυσμού των ΗΠΑ) και στο λιανικό εμπόριο (249 χιλ.). Σημειώνεται ότι, το δίμηνο Μαρτίου-Απριλίου, υπήρξε ραγδαία μείωση κατά περίπου 22,2 εκατ. θέσεις απασχόλησης, εκ των οποίων 10,6 εκατ. θέσεις απασχόλησης ανακτήθηκαν τους τέσσερις επόμενους μήνες (Γράφημα 10), απέχοντας, ωστόσο, αρκετά από την επιστροφή στα προ της πανδημικής κρίσης επίπεδα.

ΓΡΑΦΗΜΑ 10

ΗΠΑ: Εξέλιξη Νέων Θέσεων Εργασίας και Ποσοστού της Ανεργίας, εποχικά διορθωμένα στοιχεία

Πηγή:
Bloomberg

Το ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό (ήτοι ο λόγος των ατόμων που απασχολούνται ή αναζητούν εργασία προς το σύνολο του εργατικού δυναμικού, ηλικίας 16 ετών και άνω) αυξήθηκε, τον Αύγουστο, σε 61,7%, από 61,4%, τον Ιούλιο. Επισημαίνεται ότι, τον Απρίλιο, το ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό είχε υποχωρήσει σε 60,2%, ήτοι το χαμηλότερο ποσοστό από τον Ιανουάριο 1973.

Οι μέσες ωριαίες αποδοχές από εργασία διαμορφώθηκαν, τον Ιούλιο, σε 29,47 δολάρια, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 4,7%, σε ετήσια βάση και κατά 0,4%, σε μηνιαία βάση, έναντι ανόδου, τον Ιούλιο, κατά 4,7% (ετήσια μεταβολή) και κατά 0,1% (μηνιαία μεταβολή). Τις υψηλότερες μέσες ωριαίες αποδοχές προσφέρουν οι εταιρείες πληροφορικής (44,09 δολάρια) και οι επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας (43,95 δολάρια).

Ζώνη του Ευρώ (ΖτΕ)

ΑΕΠ

Με βάση τα εποχικά διορθωμένα στοιχεία, το ΑΕΠ, στη Ζώνη του Ευρώ (EA-19), το δεύτερο τρίμηνο του 2020, συρρικνώθηκε κατά 14,7%, σε ετήσια βάση, έναντι ετήσιας μείωσης κατά 3,2%, το πρώτο τρίμηνο και κατά 11,8%, σε τριμηνιαία βάση, έναντι μείωσης κατά 3,7%, το πρώτο τρίμηνο. Παρά το ότι η μείωση του ΑΕΠ, τόσο σε ετήσια όσο και σε τριμηνιαία βάση, ήταν ελαφρώς μικρότερη της αρχικής εκτίμησης, πρόκειται για μια ιστορική πτώση, τη μεγαλύτερη από την έναρξη καταγραφής των στοιχείων της έρευνας, το 1995. Σημειώνεται ότι η επόμενη εκτίμηση για το ΑΕΠ του δεύτερου τριμήνου της Ζώνης του Ευρώ (ΖτΕ) θα δημοσιευτεί στις 19 Οκτωβρίου.

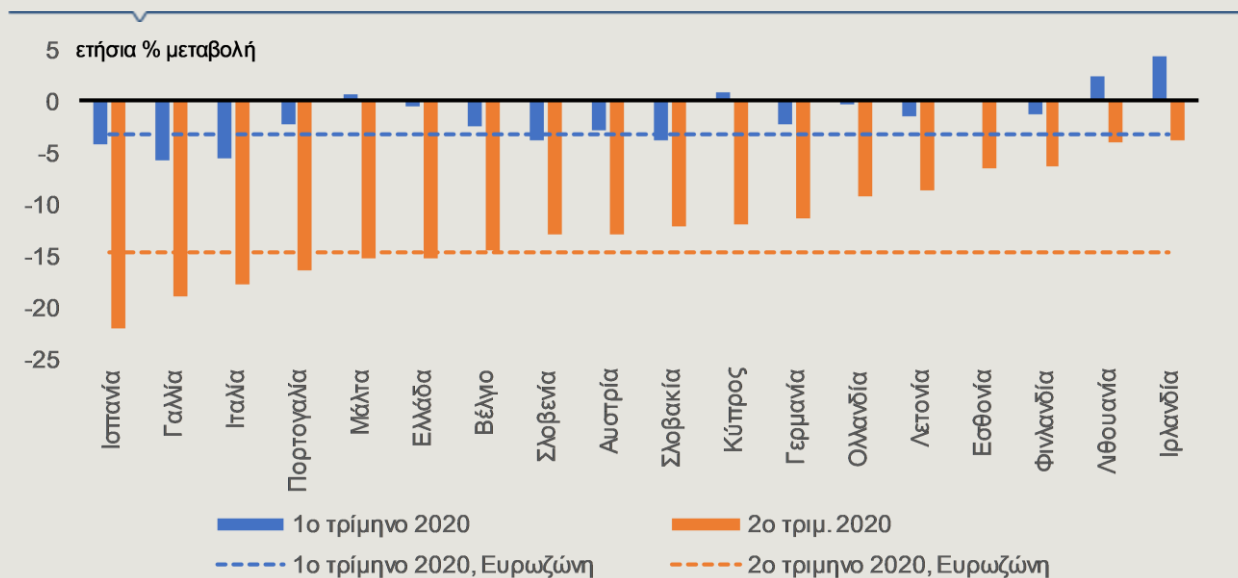
Τα κράτη-μέλη της ΖτΕ, για τα οποία υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία για το δεύτερο τρίμηνο του 2020, κατέγραψαν όλα έντονα αρνητικό ρυθμό μεταβολής του ΑΕΠ, σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2019, ενώ στην πλειονότητα των κρατών σημειώθηκε διψήφιο ποσοστό συρρίκνωσης του ΑΕΠ. Οι κατώτερες επιδόσεις σημειώθηκαν στην Ισπανία (-22,1%), στην Γαλλία (-18,9%), στην Ιταλία (-17,7%) και στην Πορτογαλία (-16,3%), ενώ και στη μεγαλύτερη οικονομία της ΖτΕ, την Γερμανία, καταγράφηκε σημαντική υποχώρηση του ΑΕΠ (-11,3%). Αντίθετα, στην Ιρλανδία (-3,7%) και στην Λιθουανία (-4%) καταγράφηκε η μικρότερη ύφεση (Γράφημα 11).

Σε επίπεδο συνιστωσών του ΑΕΠ από πλευράς δαπανών, το δεύτερο τρίμηνο του 2020 χαρακτηρίστηκε από τη ραγδαία πτώση, σε ετήσια βάση, της ιδιωτικής κατανάλωσης (-15,9%), των εξαγωγών και των εισαγωγών (-21,5% και -20,7%, αντίστοιχα) και του ακαθάριστου σχηματισμού παγίου κεφαλαίου (-21,1%), ενώ ηπιότερη ήταν η μείωση της δημόσιας κατανάλωσης (-2,5%). Αρνητική στο ρυθμό μεταβολής του ΑΕΠ ήταν η συμβολή των εξαγωγών (-10,4 π.μ.), της ιδιωτικής κατανάλωσης (-8,5 π.μ.), του ακαθάριστου σχηματισμού παγίου κεφαλαίου (-4,8 π.μ.) και της δημόσιας κατανάλωσης (-0,5 π.μ.) Αντίθετα, οι εισαγωγές συνεισέφεραν θετικά στο ΑΕΠ κατά 9,3 ποσοστιαίες μονάδες (π.μ.).

Η ραγδαία πτώση του ΑΕΠ το δεύτερο τρίμηνο, τόσο σε ετήσια όσο και σε τριμηνιαία βάση, καταδεικνύει την

ΓΡΑΦΗΜΑ 11

Η επίπτωση της πανδημικής κρίσης στο ΑΕΠ των κρατών-μελών της ΖτΕ το 1^ο και 2^ο τρίμηνο του 2020

Πηγή:
Eurostat

Σημείωση:

Μη διαθέσιμα στοιχεία για το Λουξεμβούργο. Τα στοιχεία για τον ετήσιο ρυθμό μεταβολής του ΑΕΠ των κρατών-μελών της ΖτΕ είναι με εποχική και ημερολογιακή διόρθωση, με εξαίρεση τα στοιχεία της Σλοβακίας, τα οποία είναι μόνο με εποχική διόρθωση.

καταλυτική επίδραση που είχαν στην οικονομική δραστηριότητα τα μέτρα περιορισμού που εφάρμοσαν οι εθνικές κυβερνήσεις, στην προσπάθεια περιορισμού της εξάπλωσης του COVID-19. Στην πλειονότητα των κρατών, τα μέτρα περιορισμού στις μετακινήσεις των πολιτών και στη λειτουργία των επιχειρήσεων ελήφθησαν κατά το δεύτερο δεκαπενθήμερο του Μαρτίου, ενώ άρχισαν να αίρονται σταδιακά από τον Μάιο. Όσον αφορά στις προοπτικές της οικονομίας της ΖτΕ, παρά την αβεβαιότητα σχετικά με τη διάρκεια και την ένταση της πανδημικής κρίσης, είναι δυσμενείς για το τρέχον έτος. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, στις πρόσφατα δημοσιευθείσες μακροοικονομικές της προβλέψεις (ECB, staff macroeconomic projections for the euro area, September 2020), αναμένει αύξηση του ΑΕΠ της ΖτΕ το τρίτο τρίμηνο κατά 8,4%, σε τριμηνιαία βάση, καλύπτοντας περίπου κατά το ήμισυ τις απώλειες του πρώτου εξαμήνου. Για το σύνολο του έτους, στο βασικό σενάριο που έχει επεξεργαστεί, το οποίο προϋποθέτει τη διατήρηση της υποστηρικτικής νομισματικής και δημοσιονομικής πολιτικής και των πολιτικών στήριξης της απασχόλησης, καθώς και τον επιτυχή περιορισμό της διασποράς του COVID-19, προβλέπει ύφεση κατά 8%, ενώ το ΑΕΠ προβλέπεται να ανακάμψει το 2021 και το 2022 κατά 5% και 3,2%, αντίστοιχα.

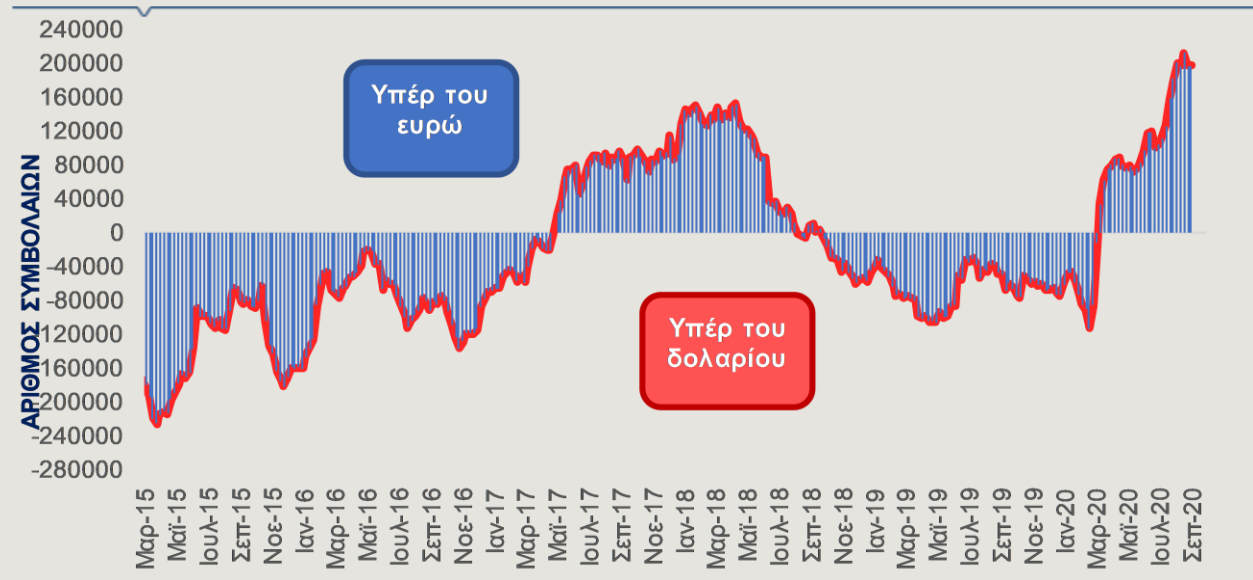
ΑΓΟΡΕΣ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ & ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ

Ισοτιμίες

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Χρηματιστηρίου του Σικάγου, οι συνολικές καθαρές τοποθετήσεις (αγορές μείον πωλήσεις) στην ισοτιμία ευρώ/δολάριο διατηρήθηκαν θετικές, την εβδομάδα που έληξε στις 8 Σεπτεμβρίου. Οι θετικές θέσεις (υπέρ του ευρώ, "long") αυξήθηκαν κατά 67 συμβόλαια, με αποτέλεσμα οι συνολικές καθαρές θέσεις να διαμορφωθούν στα 196.814 συμβόλαια, από 196.747 συμβόλαια, την προηγούμενη εβδομάδα (Γράφημα 12). Σημειώνεται ότι πρόκειται για την πρώτη εβδομαδιαία αύξηση που καταγράφεται από τις 25 Αυγούστου.

ΓΡΑΦΗΜΑ 12

Specs θέσεις για μη εμπορικές/κερδοσκοπικές συναλλαγές

Πηγή:
CFTC, IMM

Ευρώ (EUR/USD) ► Η ισοτιμία ευρώ-δολαρίου, στις 11 Σεπτεμβρίου, στην Ευρώπη, διαμορφωνόταν περί τα 1,1846 EUR/USD, με αποτέλεσμα το ευρώ να σημειώνει, από την αρχή του έτους, κέρδη έναντι του δολαρίου (+5,6%), ενώ διαπραγματευόταν υψηλότερα κατά 14,5% από το χαμηλό που είχε καταγράψει στις 3 Ιανουαρίου 2017 (USD 1,0342).

Ενισχύεται το ευρώ έναντι του δολαρίου, στον απόηχο της συνεδρίασης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ), στις 10 Σεπτεμβρίου. Η εν λόγω συνεδρίαση είχε συγκεντρώσει το ενδιαφέρον των συμμετεχόντων στις αγορές, καθώς αναμενόταν η αντίδραση της ΕΚΤ στη συνεχιζόμενη ανατίμηση του ευρώ. Σημειώνεται ότι το ευρωπαϊκό νόμισμα, στις αρχές του μήνα, προσέγγισε το επίπεδο του 1,20, για πρώτη φορά από το 2018, ενώ έχει ανατιμηθεί κατά 10,8% έναντι του δολαρίου, περίπου από τα μέσα Μαρτίου. Η

ΕΚΤ, εν τέλει, δεν προέβη σε μεταβολή της νομισματικής της πολιτικής, η οποία διατηρεί τον ιδιαίτερα διευκολυντικό της χαρακτήρα. Στις δηλώσεις που ακολούθησαν, η Christine Lagarde τόνισε ότι δεν υπάρχει ανάγκη αντίδρασης της ΕΚΤ στην ανατίμηση του ευρώ, ενώ η παρακολούθηση των ισοτιμιών εντάσσεται στο πλαίσιο εξασφάλισης της σταθερότητας των τιμών. Ωστόσο, η ανατίμηση του ευρώ αντισταθμίζει, μερικώς, τις παρεμβάσεις που έχει κάνει η ΕΚΤ, προκειμένου να τονωθεί η οικονομική δραστηριότητα στην Ευρωζώνη και να οδηγηθεί ο πληθωρισμός πλησίον του στόχου που έχει τεθεί. Αξίζει να επισημανθεί ότι, τον Αύγουστο, σύμφωνα με την αρχική εκτίμηση της Eurostat, ο πληθωρισμός στην Ευρωζώνη διαμορφώθηκε στο -0,2%, έναντι +0,4%, τον Ιούλιο, καταγράφοντας αρνητικό πρόσημο, για πρώτη φορά, από τα μέσα του 2016. Παράλληλα, η επικεφαλής της ΕΚΤ τόνισε ότι, παρά την επικρατούσα αβεβαιότητα, τα στοιχεία δείχνουν έντονη ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας, το τρίτο τρίμηνο, η οποία προβλέπεται να διαμορφωθεί σε +8,4%, σε τριμηνιαία βάση, ενώ, για το σύνολο του έτους, η ύφεση στην Ευρωζώνη προβλέπεται ηπιότερη (-8%, έναντι -8,7% των προβλέψεων του Ιουνίου). Όσον αφορά στον πληθωρισμό, προβλέπεται να υποχωρήσει στο +0,3%, το 2020, για να ανέλθει στο 1%, το 2021.

Ελβετικό Φράγκο (CHF) ► Το ευρώ εμφανίζει κέρδη, σε ημερήσια βάση, αλλά απώλειες, σε εβδομαδιαία, έναντι του φράγκου, κινούμενο στην περιοχή των 1,07667 φράγκων (11.9.2020). Το ευρώ σημειώνει, από την αρχή του έτους, απώλειες έναντι του φράγκου, της τάξης του 0,8%.

Βάσει των δημοσιευθέντων νομισματικών στοιχείων της Κεντρικής Τράπεζας της Ελβετίας (SNB), την προηγούμενη εβδομάδα, πιθανολογείται ότι δεν υπήρξε παρέμβαση της στην αγορά συναλλάγματος για αποτροπή ενίσχυσης του φράγκου. Το ποσό των μετρητών που οι εμπορικές τράπεζες της Ελβετίας είχαν καταθέσει στην SNB ανήλθε στα 702,9 δισ. φράγκα, για την εβδομάδα που έληξε στις 4 Σεπτεμβρίου, από 701,6 δισ. φράγκα, για την εβδομάδα μέχρι και τις 28 Αυγούστου. Η αβεβαιότητα που προκαλεί η έξαρση της πανδημίας του COVID-19 διατηρεί σταθερή τη ζήτηση για το ελβετικό φράγκο, με την SNB να προσπαθεί μέσω παρεμβάσεων να αποτρέψει την ανατίμησή του, καθώς μια τέτοια εξέλιξη, πλην των πληθωριστικών πιέσεων που μπορεί να προκαλέσει, πλήττει σοβαρά τις ελβετικές εξαγωγές. Υπενθυμίζεται ότι η ισοτιμία του ευρώ με το ελβετικό φράγκο διαμορφώθηκε στο 1,0505 EUR/CHF, στις 14 Μαΐου, ήτοι στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων περίπου 5 ετών για το ευρώ. Οι συμμετέχοντες στην αγορά προβλέπουν ότι η SNB θα συνεχίσει τις παρεμβάσεις, της ανά τακτά χρονικά διαστήματα, καθώς η νομισματική πολιτική δεν μπορεί να επιφέρει σημαντική εξασθένιση του φράγκου.

Στερλίνα (GBP) ► Η στερλίνα, στις 11 Σεπτεμβρίου, εμφάνιζε αρνητική εικόνα, σε ημερήσια βάση, καταγράφοντας απώλειες τόσο έναντι του δολαρίου ΗΠΑ (1,2796 USD/GBP), όσο και έναντι του ευρώ (0,9258 GBP/EUR). Σημειώνεται ότι, από την αρχή του έτους, η στερλίνα καταγράφει απώλειες κατά 9,4% έναντι του ευρώ και κατά 3,5% έναντι του δολαρίου.

Έντονη διολίσθηση για τη στερλίνα, η οποία διανύει τη χειρότερη εβδομάδα από τον Μάρτιο. Οι διαπραγματεύσεις μεταξύ του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τον καθορισμό της μελλοντικής εμπορικής τους σχέσης έχουν σημειώσει ανεπαρκή πρόοδο, ενώ από τις δηλώσεις αξιωματούχων των δύο πλευρών εξάγεται το συμπέρασμα ότι, προς ώρας, το σενάριο της λήξης της μεταβατικής περιόδου χωρίς να έχει υπάρξει εμπορική συμφωνία κερδίζει συνεχώς έδαφος. Η προοπτική αδιεξόδου στις διαπραγματεύσεις δημιουργεί ιδιαίτερα αρνητικό κλίμα για τη στερλίνα, με αποτέλεσμα να αγνοούνται από τους συμμετέχοντες στις αγορές τόσο τα ενθαρρυντικά μακροοικονομικά μεγέθη που ανακοινώθηκαν -τον Ιούλιο το ΑΕΠ στο Ηνωμένο Βασίλειο κατέγραψε μηνιαία αύξηση κατά 6,6% και η βιομηχανική παραγωγή κατά 5,2%- όσο και η επίτευξη εμπορικής συμφωνίας μεταξύ του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιαπωνίας, η πρώτη στη μετά Brexit εποχή. Η πορεία της στερλίνας είναι άμεσα συνυφασμένη με την εξέλιξη των διαπραγματεύσεων, ενώ δεν αποκλείεται, όσο πλησιάζουμε στη λήξη της μεταβατικής περιόδου, στα τέλη του έτους, το βρετανικό νόμισμα να εμφανίζει αυξημένη μεταβλητότητα.

Σωρευτικά, η στερλίνα, από την ημέρα διεξαγωγής του δημοψηφίσματος, στις 23 Ιουνίου 2016 (αποχώρηση/παραμονή από την Ε.Ε.), έχει διολιθισθεί κατά 13,6% έναντι του δολαρίου και κατά 20,8% έναντι του ευρώ. Σε επίπεδο ανάληψης επενδυτικού κινδύνου, το ασφάλιστρο κινδύνου (CDS-Credit Default Swaps), πενταετούς διάρκειας, στις 11 Σεπτεμβρίου, διαμορφωνόταν σε 20,5 μ.β., από 20,4 μ.β., στις 4 Σεπτεμβρίου.

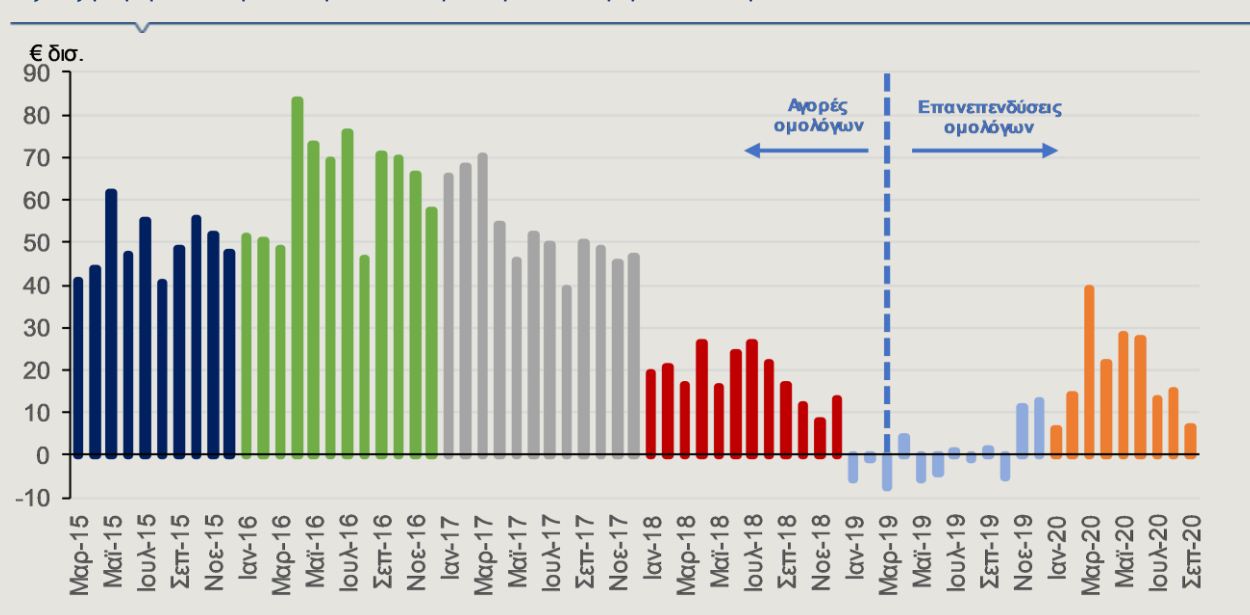
Αγορές ομολόγων – Χαρτοφυλάκιο κρατικών ομολόγων Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ)

Η αξία του χαρτοφυλακίου κρατικών ομολόγων της ΕΚΤ (Γράφημα 13) που έχει προέλθει από την εφαρμογή του προγράμματος ποσοτικής χαλάρωσης (QE), για την εβδομάδα μέχρι τις 11 Σεπτεμβρίου, διαμορφώθηκε στα Ευρώ 2,280 τρισ. Η ΕΚΤ προέβη σε πωλήσεις καλυμμένων ομολόγων, αξίας Ευρώ 39 εκατ., σε αγορές Asset-Backed Securities, αξίας Ευρώ 67 εκατ. και σε αγορές εταιρικών και ασφαλιστικών ομολογιακών τίτλων, αξίας Ευρώ 1,679 δισ. Επιπρόσθετα, η ΕΚΤ, την περασμένη εβδομάδα, πραγματοποίησε καθαρές

αγορές, αξίας Ευρώ 14,4 δισ., στο πλαίσιο του νέου Έκτακτου Προγράμματος Αγοράς Στοιχείων Ενεργητικού, λόγω της πανδημίας (Pandemic Emergency Purchase Programme-PEPP), με τη συνολική αξία του εν λόγω χαρτοφυλακίου να διαμορφώνεται περί τα Ευρώ 527 δισ.

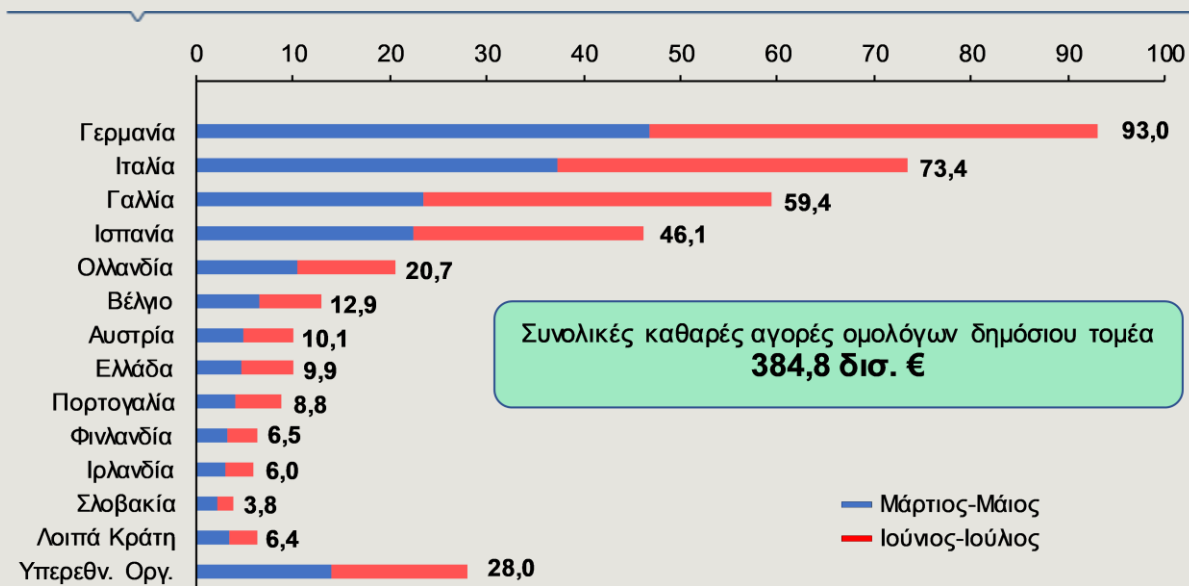
Στην ελληνική αγορά ομολόγων, το εύρος της απόδοσης του δεκαετούς κρατικού ομολόγου, λήξης 18 Ιουνίου 2030, με κουπόνι 1,5%, διαμορφωνόταν, στις 11 Σεπτεμβρίου, μεταξύ 1,09% και 1,13%. Η διαφορά απόδοσης μεταξύ του δεκαετούς ομολόγου της Ελλάδας και του δεκαετούς ομολόγου της Γερμανίας (spread) υποχώρησε στις 158 μονάδες βάσης. Παράλληλα, η απόδοση του δεκαετούς ομολόγου της Γερμανίας, ως σημείο αναφοράς του κόστους δανεισμού της Ζώνης του Ευρώ, διαμορφώθηκε στο -0,48%.

Τα ομόλογα των κρατών της Ευρωζώνης που προσφέρουν θετικές αποδόσεις βρίσκονται στο επίκεντρο του αγοραστικού ενδιαφέροντος. Σημειώνεται ότι, διεθνώς, τα ομόλογα με αρνητικές αποδόσεις υπερβαίνουν τα 15 τρισ. δολάρια (11.09.2020, Bloomberg Barclays Global Agg Neg Yielding Debt Market). Επιπρόσθετα, στήριξη στις ευρωπαϊκές αγορές ομολόγων προσφέρει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), μέσω του Έκτακτου Προγράμματος Αγοράς Στοιχείων Ενεργητικού λόγω της πανδημίας (Pandemic Emergency Purchase Programme - PEPP), το οποίο έχει συμβάλει στη «συγκράτηση» του κόστους δανεισμού των κρατών-μελών.

ΓΡΑΦΗΜΑ 13
Εξέλιξη αγοραπωλησιών κρατικών ομολόγων ανά μήνα από την ΕΚΤ

Με βάση τα στοιχεία που δημοσιοποίησε η ΕΚΤ, η αξία του συνολικού χαρτοφυλακίου του PEPP, στα τέλη Ιουλίου, διαμορφώθηκε σε περίπου Ευρώ 440 δισ. (οι μέσες εβδομαδιαίες αγορές διαμορφώνονται σε Ευρώ 25 δισ.), εκ των οποίων Ευρώ 384,8 δισ. αφορούν αγορές ομολόγων του δημόσιου τομέα. Από τα τέλη Μαρτίου που ξεκίνησε το πρόγραμμα μέχρι τα τέλη Μαΐου, η ΕΚΤ προέβη σε καθαρές αγορές ομολόγων αξίας Ευρώ 186,6 δισ., ενώ το δίμηνο Ιουνίου-Ιουλίου αγόρασε ομόλογα αξίας Ευρώ 198,2 δισ. Αναφορικά με τα κράτη-μέλη, η ΕΚΤ έχει αγοράσει Ευρώ 93 δισ. γερμανικού χρέους (Γράφημα 14), ενώ ιδιαίτερης αναφοράς χρήζουν οι αγορές ιταλικού χρέους που ανέρχονται σε Ευρώ 73,4 δισ., καθώς πρόκειται για ένα κράτος που έχει πληγεί σφοδρά από την πανδημία του COVID-19. Υπενθυμίζεται ότι το αρχικό συνολικό προβλεπόμενο ποσό αγορών ομολόγων ανερχόταν σε Ευρώ 750 δισ. Ωστόσο, η ΕΚΤ, στις 4 Ιουνίου, προέβη σε αύξηση του ποσού των αγορών κατά Ευρώ 600 δισ., με το συνολικό ποσό πλέον να ανέρχεται σε Ευρώ 1,35 τρισ. Παράλληλα, ο χρονικός ορίζοντας για τις αγορές παρατάθηκε τουλάχιστον μέχρι τον Ιούνιο 2021, ενώ τα ποσά από την εξόφληση τίτλων που αποκτήθηκαν στα πλαίσια του συγκεκριμένου προγράμματος θα επανεπενδύονται, τουλάχιστον μέχρι το τέλος του 2022. Εξάλλου, στην τελευταία συνεδρίαση της ΕΚΤ, δεν προέκυψε κάποια μεταβολή στους όρους του προγράμματος, ενώ η επικεφαλής της διεμήνυσε την πρόθεσή της να εξαντληθεί το σύνολο του προγράμματος, προκειμένου να στηριχθούν οι οικονομίες.

Το δεκαετές ομόλογο της Πορτογαλίας, στις 11 Σεπτεμβρίου, κατέγραψε απόδοση 0,32%, της Ισπανίας 0,30% και της Ιταλίας 0,98%. Η διαφορά απόδοσης του δεκαετούς πορτογαλικού ομολόγου σε σχέση με την αντίστοιχη του γερμανικού υποχώρησε στις 81 μ.β., ενώ του δεκαετούς ιταλικού ομολόγου υποχώρησε στις 146 μ.β. Τέλος, η απόδοση του δεκαετούς ομολόγου των ΗΠΑ διαμορφωνόταν στο 0,67%, στις 11 Σεπτεμβρίου.

ΓΡΑΦΗΜΑ 14
Pandemic Emergency Purchase Programme (PEPP): Αγορές ομολόγων από την ΕΚΤ ανά κράτος

Πηγή:
Ευρωπαϊκή
Κεντρική
Τράπεζα

Η Ελληνική Οικονομία σε Αριθμούς

Ετήσια στοιχεία	2015	2016	2017	2018	2019	Ετήσιες Μεταβολές
ΑΕΠ (% ετήσια μεταβολή, σταθερές τιμές 2010)	-0,4	-0,2	1,5	1,9	1,9	
Ιδιωτική Κατανάλωση	-0,2	0,0	0,9	1,1	0,8	
Δημόσια Κατανάλωση	1,6	-0,7	-0,4	-2,5	2,1	
Ακαθάριστες Επενδύσεις Παγίου Κεφαλαίου	0,7	4,7	9,1	-12,2	4,7	
Εξαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	3,1	-1,8	6,8	8,7	4,8	
Εισαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	0,4	0,3	7,1	4,2	2,5	
Γεν. Δκτ Τιμών Καταναλωτή (% ετ. μεταβ., μ.ο. έτους)	-1,7	-0,8	1,1	0,6	0,3	
Ανεργία (% , μέσο έτους)	24,9	23,5	21,5	19,3	17,3	
Πρωτογενές Ισοζύγιο της Γεν. Κυβέρνησης (% ΑΕΠ) *	0,6	3,5	3,9	4,4	4,3	
Χρέος Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	175,9	178,5	176,2	181,2	176,6	
Ισοζύγιο Τρεχ. Συναλλαγών (% ΑΕΠ)	-0,8	-1,7	-1,9	-2,8	-1,4	

Δείκτες Οικονομικής Συγκυρίας	2019	2019		2020		Τριμηνιαία στοιχεία (% ετήσιες μεταβολές)
		Q3	Q4	Q1	Τελευταία διαθέσιμη περίοδος	
Οικονομική Δραστηριότητα (% ετήσια μεταβολή)						
Όγκος Λιαν. Εμπορίου (εκτός καυσίμων-λιπ/κών)	0,8	1,6	2,9	3,8	-3,0 (Ιαν.-Ιούν.)	
Νέες εγγραφές Επιβατηγών Αυτοκινήτων	13,2	23,7	12,2	-12,1	-31,7 (Ιαν.-Αύγ.)	
Ιδιωτική Οικοδομική Δραστ/τα (όγκος σε χιλ. m³)	9,8	37,9	10,2	55,6	21,6 (Ιαν.-Ιούν.)	
Βιομηχανική Παραγωγή: Μεταποίηση	0,9	1,3	-1,5	1,5	-3,0 (Ιαν.-Ιούν.)	
Δείκτες Προσδοκιών						
Δείκτης Υπευθ. Προμηθειών στη μεταποίηση PMI	54,2	54,4	53,8	51,0	49,4 (Αύγ.)	
Δείκτης Οικονομικού Κλίματος	105,4	108,1	108,8	110,7	90,7 (Αύγ.)	
Δείκτης Επιχ/κών Προσδοκιών στη Βιομηχανία	103,6	104,8	104,1	108,6	85,6 (Αύγ.)	
Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών	-19,8	-11,7	-7,1	-10,4	-35 (Αύγ.)	
Πιστωτική Επέκταση, (% ετήσια μεταβολή, τέλος περιόδου)						
Ιδιωτικός Τομέας	-0,6	-0,5	-0,6	0,1	1,5 (Ιούλ.)	
Επιχειρήσεις (μη χρηματοπιστωτικές)	1,7	2,2	1,7	3,4	6,5 (Ιούλ.)	
- Βιομηχανία	0,4	-1,3	0,4	4,5	8,5 (Ιούλ.)	
- Κατασκευές	-4,4	0,7	-4,4	-3,7	-3,7 (Ιούλ.)	
- Τουρισμός	3,8	4,1	3,8	3,7	6,9 (Ιούλ.)	
Νοικοκυριά	-2,9	-2,9	-2,9	-2,9	-2,6 (Ιούλ.)	
- Καταναλωτικά Δάνεια	-1,6	-1,1	-1,6	-1,7	-1,5 (Ιούλ.)	
- Στεγαστικά Δάνεια	-3,4	-3,3	-3,4	-3,4	-2,9 (Ιούλ.)	
Τιμές και Αγορά Εργασίας						
Δκτ Τιμών Καταναλωτή (% ετ. μετ., μ.ο. περιόδου)	0,3	-0,1	0,1	0,4	-1,9 (Αύγ.)	
Δκτ Τιμών Διαμερισμάτων, (% ετήσια μεταβολή)	7,3	8,3	7,6	6,9	6,9 (Α' τρίμ.)	
Ανεργία (% , μ.ο. Περιόδου, εποχ. διορθ.)	17,3	17,0	16,6	15,5	18,3 (Ιούν.)	
ΑΕΠ (% ετήσια μεταβολή, σταθερές τιμές 2010)	1,9	2,2	0,8	-0,5	-15,2 (Β' τρίμ.)	
Ιδιωτική Κατανάλωση	0,8	0,3	1,2	-0,7	-11,6 (Β' τρίμ.)	
Δημόσια Κατανάλωση	2,1	0,1	-1,4	1,4	-3,2 (Β' τρίμ.)	
Επενδύσεις	4,7	2,5	14,0	-6,4	-10,3 (Β' τρίμ.)	
Εξαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	4,8	9,1	0,7	2,4	-32,1 (Β' τρίμ.)	
Εισαγωγές Αγαθών & Υπηρεσιών	2,5	-2,8	-0,3	-1,1	-17,2 (Β' τρίμ.)	

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, ΕΛΣΤΑΤ, ΙΟΒΕ, IHS Markit

* Χωρίς την επίπτωση της υποστήριξης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων

¹ Πρόκειται για τον Πυρήνα του Πληθωρισμού, ο οποίος, σύμφωνα με τον ορισμό της ΕΛΣΤΑΤ υπολογίζεται από το Δείκτη Τιμών Καταναλωτή εξαιρώντας τις ομάδες: Διατροφή και μη αλκοολούχα ποτά, Αλκοολούχα ποτά, Καπνός και Προϊόντα Ενέργειας.

² Ο Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή διασφαλίζει τη συγκρισιμότητα μεταξύ των χωρών της ΕΕ-28. Οι κύριες διαφορές μεταξύ του εναρμονισμένου και του εθνικού δείκτη είναι:

- Το έτος αναφοράς του ΕνΔΤΚ είναι το 2015=100,0 και του εθνικού ΔΤΚ το 2009=100,0.
- Ο ΕνΔΤΚ καλύπτει τις καταναλωτικές δαπάνες που πραγματοποιούνται στην οικονομική επικράτεια της Χώρας από μόνιμους ή μη μόνιμους κάτοικους, ενώ ο εθνικός ΔΤΚ καλύπτει τις καταναλωτικές δαπάνες των ιδιωτικών νοικοκυριών μόνιμων κατοίκων στην οικονομική επικράτεια και στην αλλοδαπή.
- Οι συντελεστές στάθμισης των ειδών του ΕνΔΤΚ υπολογίζονται βάσει στοιχείων των Εθνικών Λογαριασμών και της Έρευνας Οικογενειακών Προϋπολογισμών (ΕΟΠ), ενώ του εθνικού ΔΤΚ υπολογίζονται βάσει στοιχείων της ΕΟΠ.

Το παρόν δελτίο εκδίδεται από την Alpha Bank και έχει αποκλειστικά ενημερωτικό χαρακτήρα. Οι πληροφορίες που περιέχει προέρχονται από πηγές που θεωρούνται αξιόπιστες αλλά δεν έχουν επαληθευτεί από την Alpha Bank και αποτελούν έκφραση γνώμης βασισμένη σε διαθέσιμα δεδομένα μιας συγκεκριμένης ημερομηνίας. Το παρόν δεν αποτελεί συμβουλή ή σύσταση ούτε προτροπή για την διενέργεια οποιασδήποτε συναλλαγής και ως εκ τούτου δεν έχουν ληφθεί υπόψη παράγοντες όπως, η γνώση, η εμπειρία, η χρηματοοικονομική κατάσταση και οι επενδυτικοί στόχοι ενός εκάστου των δυνητικών ή/και υφιστάμενων πελατών και δεν έχουν ελεγχθεί για πιθανή φορολόγηση του εκδότη στην πηγή ούτε και για άλλη, περαιτέρω, φορολογική συνέπεια εκ της συμμετοχής σ' αυτά. Επίσης δεν συνιστά έρευνα στον τομέα των επενδύσεων κατά την έννοια της ισχύουσας νομοθεσίας και ως εκ τούτου δεν έχει συνταχθεί σύμφωνα με τις απαιτήσεις του νόμου για τη διασφάλιση της ανεξαρτησίας της έρευνας στον τομέα των επενδύσεων. Η Alpha Bank δεν υποχρεούται να επικαιροποιεί ή να αναθεωρεί το δελτίο αυτό ούτε να προβαίνει σε ανακοινώσεις ή ειδοποιήσεις σε περίπτωση που οποιοδήποτε στοιχείο, γνώμη, πρόβλεψη ή εκτίμηση που περιέχεται σε αυτό μεταβληθεί ή διαπιστωθεί εκ των υστέρων ως ανακριβής. Τυχόν δε προβλέψεις επί του παρόντος δελτίου για την πορεία των αναφερόμενων σε αυτό οικονομικών μεγεθών αποτελούν εκτιμήσεις της Alpha Bank βασισμένες στα δεδομένα που περιλαμβάνονται στο δελτίο. Η Alpha Bank και οι θυγατρικές της, καθώς επίσης τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου, τα στελέχη και οι υπάλληλοι αυτών δεν παρέχουν καμία διαβεβαίωση ούτε εγγυώνται την ακρίβεια, την πληρότητα και την ορθότητα των πληροφοριών που περιέχονται και των απόψεων που διατυπώνονται στο παρόν ή την καταλληλότητά τους για συγκεκριμένη χρήση και δεν φέρουν καμία ευθύνη για οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση ζημία θα μπορούσε τυχόν να προκύψει σε σχέση με οποιαδήποτε χρήση του παρόντος και των πληροφοριών που περιέχει εν όλω ή εν μέρει. Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή αναδημοσίευση αυτού του δελτίου ή τμήματός του πρέπει υποχρεωτικά να αναφέρει την Alpha Bank ως πηγή προελεύσεώς του